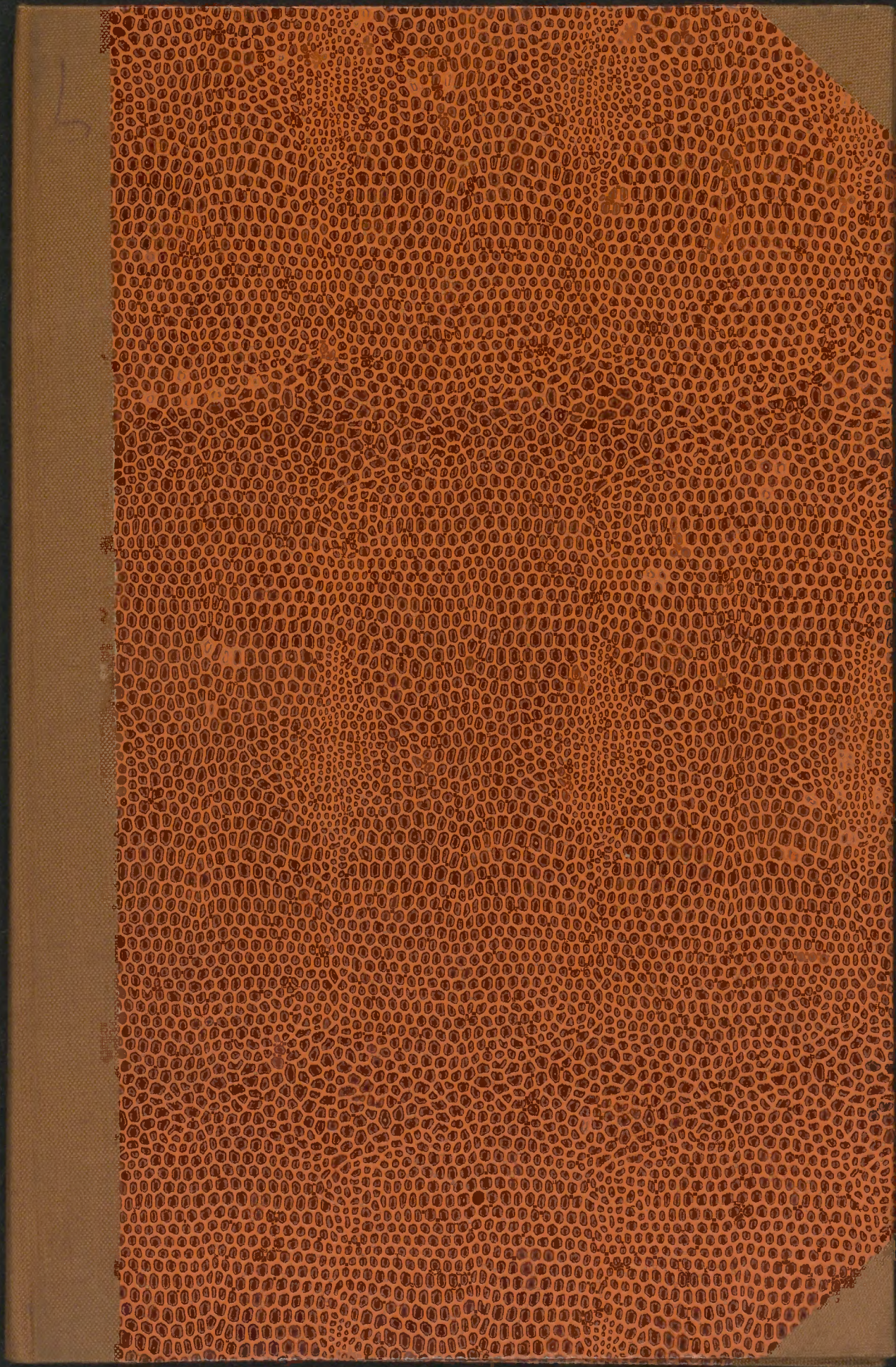
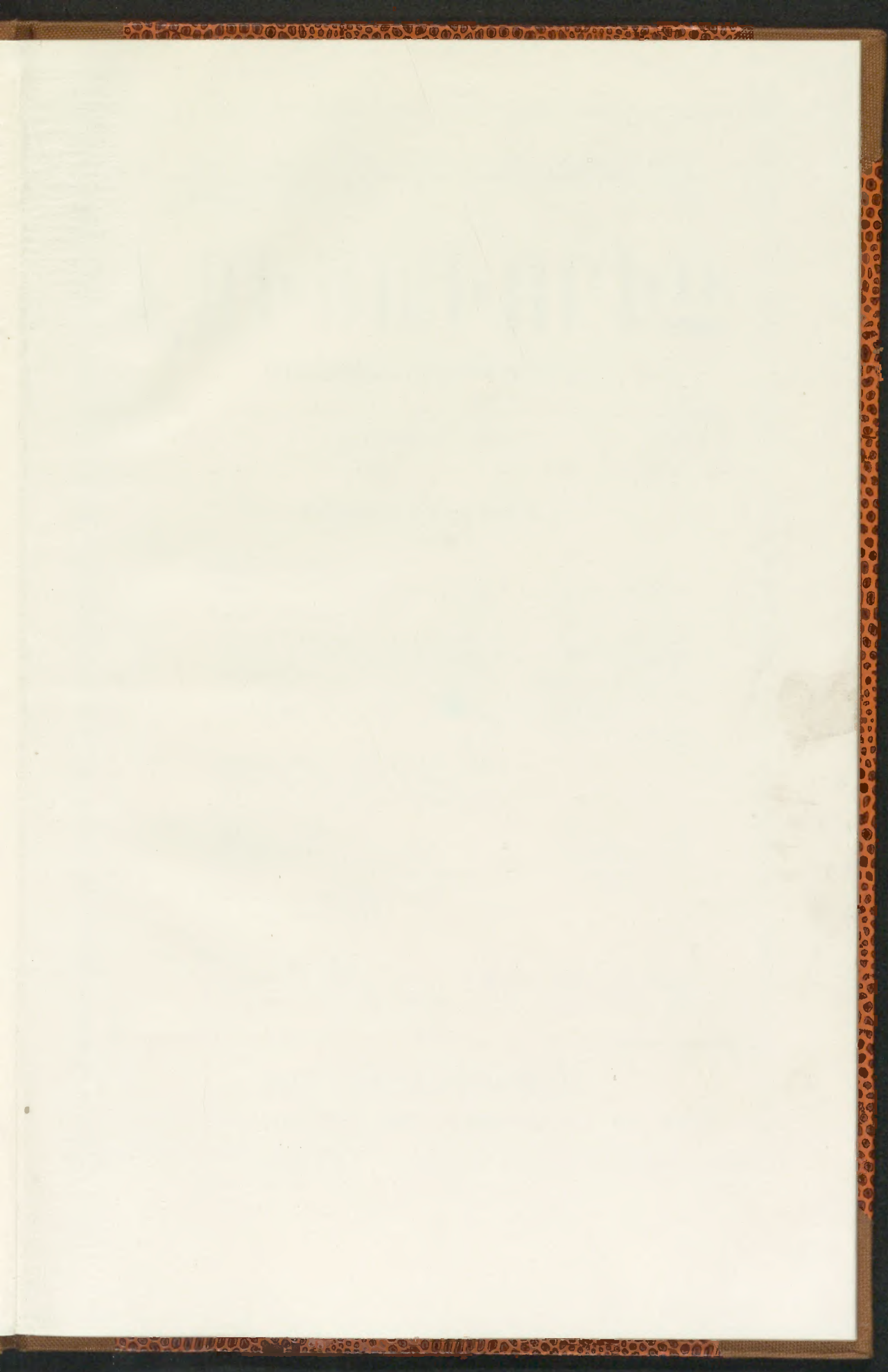

«Յիսուս ըսաւ, ես եմ ԱՇԽԱՐՀԻ ԼՈՅՍՈՐ. ան որ իմ ետեւէս
կուգայ, խաւարի մէջ պիտի չքալէ, հապա կենաց լոյսը պիտի
ունենայ»:—ՅՈՎՀ. 8.12:

ԼՈՒՍԱՎՈՐԻՉ

ԿԻՍԱՄՍԵԱՅ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԹԵՐԹ

ՏԱՐԻ Դ.

ՅՈՒՆՎԱՐ 30, 1920

ԹԻԻ 1-2

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. ՀԱՅԵՐԷՆ ԲԱԺԻՆ

Խմբագրականներ.— Բացատրութիւն մը, Երկու Մաշեր

Յօդուածներ.—

Քրիստոնէական Ազգասիրութիւն.....Մ. Մ. Այճեան

Աղօթքով Գործեր Կը կատարուին.....Ս. Տ. Կօրտըն

Ս. Գրոց Ամենէն Զարմանալի Համարներէն

մին.....Բ. Ս. Լեւոնեան

Գոհաբանութեան Օրուան Խորհրդածութիւններ

Գալուստ Մ. Այճեան-Լուսինեան

Ազգային Պատուիրակութեան Կոչեր.—

Գերագոյն Ճիշդի մը Պէտքը

Կոչ Հայ-Ամերիկեան Զինուորներու

Հոգեւոր Կեանք.—

Փշրանքներ.....Արտասպառած

Խաչէն Զայներ (Ոտանաւոր)Գր. Հ. Գալուստեան

Միսիոնարական Անկիւն.—

Լուրեր ասկէ անկէ

Բ. ԹՈՒՐԿԵՐԷՆ ԲԱԺԻՆ

«Ծնունդ Մէլէի».....Փրօֆ. Հէնրի Վէն Տալք

«Լուսաւորիչ»-է Պիւր Խիթապ.....Մ. Բ. Պալեան

THE LOUSAVORICH

440 SOUTH DEARBORN STREET, CHICAGO, ILL. ROOM 630

ԼՈՒՍԱՎՈՐԻՉ

ԿԻՍԱՄՍԵԱՅ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԹԵՐԹ

Խմբագիր եւ Հրատարակիչ՝
Մ. Մ. ԱՅՃԵԱՆ

Բաժնեգիր, Տարեկան \$1.00

"LOUSAVORICH"

RELIGIOUS SEMI-MONTHLY

Editor and Publisher:
M. M. AJIAN

Subscription, \$1.00 per year, in advance

Address: 440 South Dearborn Street Chicago, Ill. Room 630

Vol. IV.

January 30, 1920

No. 1-2

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԱԶԴԵՐ

Յօդուածագիրներէն կը խնդրուի որ թուղթին մէկ կողմը գրեն, մեկամով գրեն, ընթեռնելի կերպով գրեն: Բոլոր գրողները շրջապատու են «Լուսաւորիչ» հասցէին:

Բաժանորդներ եւ բարեկամներ դրամ կրնան շրջապատու չէքով կամ այն ծիծեղող որ իրենց համար ամենէն չարմար եւ դուրին է:

«Լուսաւորիչ» Հրատարակչական Ընկերութիւն»ը ձեռքի ծառայելու պատրաստ է ոեւէ տպագրական գործերու համար:

Հոգեւոր եւ կրօնական գիրքեր եւ տետրակներու համար դիմեցէ՛ք Լուսաւորիչ:

Հայերէն, Անգլիերէն, Յունարէն եւ ուրիշ լեզուներով Սբ. Գիրքեր ալ կըրնաք ապսպրել:

Շատ յարմար գնով ծանուցումներ կընդունինք: Գրեցէ՛ք:

Պոլիս, Հայաստան եւ Կիլիկիա, ամենէն աւելի շրջապատու Հայ Թերթն է «Լուսաւորիչ»ը: Ինչո՞ւ համար բարեկամներու եւ ազգականներու մասին ծանուցում մը չեն ղրկեր: Շատ աժան ճամբայ մ'է տեղեկութիւն ստանալու համար:

ՄԵԶԻ ՂՐԿՈՒԱԾ ԹԵՐԹԵՐ.

Մարաշէն՝ «Ճշմարտութիւն»:

Այնթապէն՝ «Ռազվիրայ» Հայերէն եւ Հայատառ Թուրքերէն:

Այնթապէն՝ «Րահնիւմ» Թուրքերէն:

«ԼՈՒՍԱՎՈՐԻՉ»Ի ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐՆԵՐ որոնց կրնաք յանձնել դրամ «Լուսաւորիչ»ի համար.—

Կ. ՊՈԼԻՍ. Պր. Մեհրան Նուրեհան, Մարթէօ Խան, Թարագճըլար:

ԳՕՆԵԱ. Փրոֆ. Պետրոս Քարծայր, Ճէնանեան Գօլէճ:

ԱՏԱՆԱ. Գալուստ Մ. Այճեան, Interpreter, 2-13 London Regiment Christian Camp, Adana, Cilicia.

ՀՈՒՄԱՆՈՐԻՉ

ԿԻՍԱՄՍԵԱՅ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԹԵՐԹ

ՏԱՐԻ Դ.

ՅՈՒՆՎԱՐ 30, 1920

ԹԻԻ 1-2

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԲԱՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Այս թիւով «Լուսաւորիչը» իր 4րդ տարին կ'սկսի. եւ կուզայ ըսելու Շնորհաւոր նոր տարի: Բայց եւ այնպէս ան ձեռնբերողութիւնը խնդրելով կը մօտենայ բացատրութիւն տալ թէ ինչու փոխանակ 24 թիւի անցեալ տարի միայն 12 թիւով ձեռն աչմէլեց: Ամեն ջանք թափեցինք բայց անկարելի եղաւ աս տպագրատան ալ եւ այլ ղեկավարութիւններու պատճառաւ: Եւ վերջին ամիսը, Դեկտեմբերի ամիսին ձեռագիրը բոլորովին պատրաստ յանձնուած էր տպագրիչին բայց անոր Հիւանդութիւնը եւ շատ մը ուրիշ արեւելքներ անկարելի դարձուցին մեր այդ փափաքին գոհացում տալ:

Եւ ամէն մի բարեկամ վստահ կրնայ ըլլալ թէ Խմբագրութիւնը կարելի եղած ամեն ջանքը պիտի թափէ թէ որ պէտք ըլլայ մինչեւ իսկ մեր յատուկ մամուլը ունենալով, 1920ը «Լուսաւորիչ»ի ամենեն յաջող եւ պայծառ տարին Հանդիսացնել:

Աւելի շատ յօդուածագիրներ եւ գործակիցներ պիտի ունենանք: Եւ անոր պարունակութիւնը այնպէս ճոխացնելու ջանք պիտի ըլլայ որպէսզի, ճոխ սեղանի մը առջեւ նստող բարեկամներու նման «Լուսաւորիչ»ի բարեկամները Աստուծոյ չընորհաց սեղանէն ուտեն եւ կշտանան: Ասոր համար ձեռն աղոթքին եւ աջակցութեանը կարօտ կզգայ Խմբագրութիւնը:

Շնորհակալ ենք այն շատ մը բարեկամներէն, որոնք Ասիայէն, Եւրոպայէն,

Աֆրիկէն եւ Ամերիկայէն մեզ քաջալերեցին:

Շնորհակալութիւն մեր ազնիւ գործակիցներուն որոնք ամեն կերպով մեզի բառին լման իմաստովը գործակից եղան:

Ձեր սերն է նաեւ անկեղծ դնահատական ընդունելութիւնը որ կընծայէ «Լուսաւորիչ»ի խիստ համեստ ջանքերուն որ մեզ կը քաջալերէ: Եւ Կ'ստիպէ որ յառաջ ընթանալով հակառակ ամէն խոշնդոտի: Եւ «Լուսաւորիչ»ը իւր յաւանքը Ամենակարողին շնորհաց ապաւինելով պիտի վազենք:

Մեր դիրքը եւ նպատակը նոյնը պիտի ըլլայ եւ «Լուսաւորիչ» պիտի մնայ Հայուն ազատ կրօնական թերթը:

Շատ մեծ յոյսերով նոր տարին կ'սկըսինք եւ մեր յաջողութիւնը ձեռն գործակցութեան չափովը պիտի ըլլայ:

Մնամ անկեղծաբար

Մ. Մ. ԱՅՃԵԱՆ

Խմբագիր եւ Հրատարակիչ

ԵՐԿՈՒ ՄԱՀԵՐ

Դեկտեմբերի վերջին շաբաթ օրը Շիգակոյի մէջ Հողին յանձնուեցաւ Հայու մը մարմինը: Եւ օր մը վերջը, Կիրակին, Ուօքէլընի մէջ Հայ երիտասարդ մը իր բարեկամներուն սիրտը կսկիծով լեցուց իր մահովը: Որչափ որ իմացայ երկուքին Համար ալ սա բանը կը շեշտուէր. Անոնք ժամանակէն ուր դիմեցին բժշկի:

Առաջինին բարեկամներէն մէկը անոր դադաղին գլուխը կեցած կըսէր, « Ըսի իրեն որ Տօգթօրի դիմէ բայց խօսքիս մտիկ

չըրաւ եւ հոս հասաւ»: Հալերուս մէջ ա- սիկա սոսկալի սովորութիւններէն մէկն է, մինջեւ մահուան դուռը չը հասնինք բժիշ- կի դրամ տալ չենք ուզեր: Եւ թէ որ անոր սեմին վրան ալ տողար մը տուինք կ'ակն- կալենք որ ան մեզ գերեզմանէն դուրս բե- րէ: Մէկ կրամ ախտը արդիւնէլ Հարիւր փառնոտ դեղէն աւելի զօրութիւն ունի կ'ըսուի: Եւ շիտակ չ'երեւար մեզի քաջա- լերեւ Հայութիւնը այս իրենց քէշ սովո- րութեան մէջ թող տալով որ փոխանակ տողար մը դրամ ծախսելով բժիշկին դի- մելու, 2 սէնթ նամակով մը թերթերու սիւնակներու միջոցաւ առանց ծախսի «բանասէ» մը գտնեն իրենց ցաւերուն հա- մար:

Այսոր Ամերիկայի մէջ չես կրնար գըտ- նել պզտիկ գիւղ մը իսկ ուր մէկ կամ աւե- լի բժշկներ չի կենան. ինչ է պատճառը որ անոնց չեն դիմեր ժամանակին: Կարելի է թէ օր մ'ալ քու բարեկամդ դագաղիթ առ- ջեւ կեցած ըսէ «Շատ ուշ դիմեց բժշկին»:

Եւ արդ այս որչափ ճշմարիտ է մեծ բազմութեան մը համար, որոնք մեղքի ախտովը վարակուած չեն դիմեր անոր որ կրնայ բուժել: Այս օր չէ վաղը, կամ ու- րիշ օր մը, շատ մը յիմարները գերեզմա- նատուն եւ դժողքի առաջնորդող ճամբայ եղած է: Յիսուս այսոր քեզ կրնայ բուժել: Յիսուս այսոր քեզ կուզէ բուժել: Ով մե- ղաւոր Անոր այսոր ին՞չու չըդիմես: Վա- ղը շատ, շատ ուշ կրնայ ըլլալ:

Հետեւեալը վեր. Մ. Մ. Այնեանի
Հոկ. 26 1919ի Կիրակի Շիգակոյի Հայ Ա-
ւետ. քեմէն խօսած մէկ քարոզէն արտա-
ւայտուած է:

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ԱԶԳԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Մարդ օժտուած է շատ մը բնազդուն- ներով: Անոնց զօրաւորագոյններէն մէկն է իրենները սիրել: Սիրել ի՞նչ անձը ի՞նչ տանիքը. ի՞նչ բարեկամները. ի՞նչ Ազգը: Յիսուս երբ ընկերը սիրելու դասը կը սոր-

վեցնէր, այն բնական սկզբունքը նշմարե- լով եւ ընդունելով ըսաւ. «Քու ընկերդ ՔՐԻՍՏ անձիդ պէս սիրէ»: Առանց անոր ան- կարելի է մարդկութեան շարունակութիւ- նը երկրագունդիս վրայ, անասուններն իսկ պէտք է շարժին եւ կը շարժին նոյն բնազդով պահելու իրենց գոյութիւնը: Մարդուս այնքան բնական է ազգը սիրել որչափ արծիւին թեւ առնել օդին մէջ կամ ձուկին լողալ ջուրին մէջ:

Նախ պէտք է հասկնալ թէ Քրիստոնե- եայ մը — եւ ճշմարիտ քրիստոնեային վրայ է խօսքս — վերոյիշեալ բնազդու- մով օժտուած է եւ աւելորդ բան մ'ալ ու- նի այսինքն իրենցնէն զատ ուրիշներն ալ սիրել: Չոր օրինակ ծառաները, այլազ- գիները, թշնամիները եւն: Ոչ քրիստոնե- եային համար այս վերջինը անբնական բան մ'է եւ կը պակսի անոր մէջը այդ ոչ- ժը: Յիսուս սիրեց իր (այսինքն Հրեայ) ազգը անոր համար մեռնելու աստիճան. բայց երբ նոյն ազգը օտարներու միացած իր սուրբ մարմինը խաչափայտին վրայ գամեցին Նա անոնց համար աղոթելու ամ- բնական զօրութիւնը ցոյց տուաւ — Հայր ներքէ անոնց. որովհետեւ չեն դիտեր թէ ինչ՞ կ'ընեն»: Քրիստոնեան այդ հոգիով ալ օժտուած է:

Բայց հոս պէտք է նկատել թէ Յի- սուսի հոգին ունենալ մարդը բնական ոյ- ժերէն կամ բնազդուններէն չի զրկեր. ալ աւելի Քրիստոսի հոգին բնական ոյժերը կը նուիրագործէ կ'առաջնորդէ եւ կը գոր- ծածէ բարձրագոյն, Աստուածային սկզբ- րունք եւ նպատակներու համար: Քրիս- տոնեան նուազ մարդ չէ քրիստոնեայ ըլ- լալուն համար. ընդհակառակը ան բնա- կան մարդ եւ աւելի բան մ'է: Իսկ ոչ քրիստոնեան չունենալով այն աւելին որ քրիստոնեան ունի, չի կրնար հասկնալ եւ զնահատել քրիստոնեային դիրքը: Ասկէ կը ծագին անթիւ անհասկացողութիւններ քրիստոնեային եւ ոչ քրիստոնեային մէջ:

Այս է պատճառը որ երբեմն նեղմիտ- ներ կը խորհին թէ անհատ մը քրիստոնե- եայ ըլլալով եւ ըլլալուն համար ազգա-

սէր չէ եւ չի կրնար ըլլալ: Իբր թէ ոչ քրիստոնէութիւնը ազդակ եղած ըլլար ազգասիրութեան: Ասիկայ զրպարտութիւն մ'է բացարձակապէս: Եւ այսպիսի ստու-
թիւն մը յղանալու կարողանալու համար քրիստոնէութեան թշնամիներուն պէս եւ անոնց չափ կոյր ըլլալու է մարդ: Երե-
ւակայել թէ քրիստոնեայ մէկը չը սիրէր իր զաւակները արովհետեւ ուրիշներու զա-
ւակներն ալ կը սիրէ, թէ չը սիրէր իր բա-
րեկամը որովհետեւ իր թշնամիները կը սիրէ. թէ չը սիրէր ի՞նչ ազգը որովհետեւ ամբողջ աշխարհը կը սիրէ եւ ամբողջ աշ-
խարհի համար կ'աղօթէ եւ կը գործէ... Ի՞նչ խելք...

Քրիստոնեան ազգասէր է. ան ինքնա-
յայտ ճշմարտութիւն մ'է. եւ այս է պատ-
ճառը որ անոնք միշտ փողը ձեռքերնին,
չեն պտտեր հոգակելու իրենց ազգասիրու-
թիւնը: Բայց քրիստոնէութեան ազգասի-
րութիւնը քիչ մը աւելի մօտէն քննելէ ա-
ռաջ հասկնալ պէտք է որ քրիստոնեայ ազ-
գասէրը Ծովինիզմ ըստած աղմկալի ազ-
գամոլութիւնը ազգասիրութեան հոմանիշ
չի նկատեր: Զօր օրինակ ան.

Նեղմիտ կուսակցամուրփիւն մը ազ-
գասիրութիւն չի փանջնար: Մինչ արտա-
քին թշնամիները ամեն կողմէ մեզ կը նե-
ղեն եւ ամեն տեսակ քաղաքական էնթրի-
փաներով Հայը իր ժառանգութենէն աւե-
լի երկայն տարիներ զրկել կը ջանան, և
որոնց դէմ գործածելիք մեր ամենէն ազ-
դու գործիքը Միութիւն եւ միաբանութիւն
է, պակաս չեն կուսակցամուրներ որ իրենց
կուսակցութեան փրօփականտի յաջողու-
թեան համար ազգին բարձրագոյն բարի-
քին և բազմին հետ կը խաղան: Ո՛վ յիմար
ինչու չես հասկընար թէ քու կուսակցու-
թիւնդ որչափ ալ բարի, ազգօգուտ եւն.
եւն. ըլլայ, վերջապէս կրնա՞յ գործած-
ուիլ միմեկի ազգին կեանքին մէջը: Եթէ
ազատ եւ միացեալ Հայաստան մը չ'ու-
նենանք քու կուսակցական գործը մէկ
սէնթ չ'արժեր: Կուսակցամուրփիւն ալ
մոլութիւն մ'է. եւ մոլի մարդուն համար
զաւակ, կին, եղբայր, քույր, հայր եւ

մայր, ազգ ու երկիր Հինգ վայրկեանին
մէջ զոհել կարելի է իր անձնական տեն-
ջերու չափեցման սիրոյն: Ան իր դրամն ալ
չի խնայեր: Զոր օրինակ Գինեսմուր. ան
որ զինիի մոլին է պատիւ եւ ընտանիք,
դրամ ու կեանք կը զոհէ Բագոսի սեղանին
վրայ: Միթէ ուրիշ ինչ կերպով կարելի
է: Լին, (Մէսէչուցէթսի), Փրավիտէնս,
(Բօդ Այլէնտի). եւ տարբեր տեղեր կու-
սակցական կռիւներ. որ ազգին անպատ-
ուութիւն կը բերեն, և Հայուն դատին վը-
նաս կը հասցնեն այսպիսի խիստ կարե-
ւոր ժամանակի մը մէջ: Ազգասէր պարոն-
ներու սարքած Լինի ժողովին վրայ ներ-
կայ մը կուսակցական թերթիմը մէջ սա-
պէս կը գրէ. «Ահա սրահին աթոռները օ-
ղին մէջ պարել սկսան...: Սրահին ելեք-
տրական ջահերուն ապակիները փշրուե-
ցան, խաւարը տիրեց, արիւնը հոսել
սկսաւ...: Ոստիկանը տարճանակը հա-
նելով՝ սրահին պատուհանէն դուրս օղին
մէջ պարպեց օգնութիւն կանչելով: Քա-
ղաքին ոստիկանութիւնը սեւ սեւ կառքե-
րով հոն հասաւ. ամբողջ Հասարակութիւ-
նը փողոցին երկայնքէն իվեր խոնուեցաւ,
եւեքտրաչարժ կառքեր կանք առին, եր-
թեւեկութիւնը արդիւրեցաւ: Սրահին մէջ
ախորամարտը կը շարունակուէր, գլուխ-
ներ կը ճեղքուէին, թեւեր կը կորտրտուէ-
ին»: Եւ ի՞նչու: Ազգին սիրոյն: Խեղճ
ազգ: Սիրելի եւ սգաւոր Մայր Հայաս-
տան, աս ալ քու բաժինդ պիտի ըլլար, որ
զաւակներէդ տմանք կուսակցական մոլու-
թեամբ յարեցան կը կուռէին Քու սի-
րոյդ...:

Քրիստոնեան կուսակցութեան կարե-
ւոր դերը կը հասկընայ ազգի մը կեանքին
մէջ. բայց եւ այնպէս ան դեռ կուսակ-
ցամուրփիւնը ազգասիրութիւն անուանե-
լու մակարդակին չէ ստորնացած:

Աւելին կայ. Քրիստոնեայ ազգասէ-
րը իր օգտակար սեպած համոզումները
տարածելու կը ջանայ, բայց եւ այնպէս
եթէ չի կրնար իր եղբայրը համոզել դա-
շտնը իր օգնութեան կանչելու չափ մար-
դասպան եւ ոճրագործ չ'ըլլար: Ոչ ալ ի-

լենց փրօփականտին դրամը չը գործածող Հարուստ եղբայրները «բզիք, բզիք, բզբ-սեկ» ու փրիստփայութեան կը Հաւատայ:

Քայլ մ'ալ անդին երթամ, Քրիստոնեայ ազգասէրը վրէժխնդրութիւնը ազգասիրութեան հետ երբեք չի շփոթեր: Անհատը վրէժխնդիր կրնայ ըլլալ առանց ազգասէր ըլլալու: Աւելին կայ. վրէժխնդիր մը ազգին բարձրագոյն ուրիշ առաքելութիւնները զոհելով կրնայ յառաջանալ այդ ուղղութեամբ: Յանձառորը պատժել օրէնքին գործն է, բայց վրէժխնդրութեան արիւն ծծել կը պատկանի գաղանային բնազդներու ստորնադոյն խաւերուն: Քանի մը օր առաջ Կիլիկիոյ Հայ կամաւորներէն Լէօթէն. Պրն. Շիշմանեան Հայ զինուորներու կեանքէն պատմած ատեն ըսաւ թէ, բնաւ երբեք չէ Հանդիպած Հայ զինուորի մը որ անպաշտպան, եւ իր գործին ետեւը եղող Թուրքի մը յարձակի Վրէժխնդրութեամբ Համար: Լէօթ. Շիշմանեան Հայ զինուորին ասկէ մեծ Քօմիլիմամ մը տալ չեր կրնար:

Ազգասէրը ազգը սիրող մէկն է. եւ ով գիտէ սիրելու գեղարուեստը քան Աստուածասէրը: Աստուած սէր է եւ ան Աստուածը ճշմարիտ սէրը չը գիտեր, Հետեւաբար ճշմարիտ սիրով ալ սիրել անկարող է: Ինչպէս յիշեցի ճշմարիտ քրիստոնեան ճշմարիտ ազգասէր մ'է. եւ Սուրբ Գիրքը եթէ քննենք այս տեսակետէն զարմանալի յայտնութիւն մը պիտի ըլլայ շատերուն:

1. Երբեք դիտած էք որ Սուրբ գրոց պատմութիւնը կարգ մը Հայրենասէրներու կամ ազգասէրներու պատմութիւնն է: Հին Կտակարանին ամենէն երեւելի առաջնորդները ազգասէրներ էին: Եւ անոնց մի քանի Հատին անունը յիշել իսկ պիտի Համոզէ Սուրբ Գրոց ուսանողը ասոր ճշմարտութեան: Զոր օրինակ, Մովսէս, Յեսու, Քաղէփ, Սամուէլ: Դատաւորաց զրքին բոլոր ազգային Հերոսները, Դաւիթ եւ Սողոմօն, մարգարէներու ամբողջ ցանկը ի մասնաւորի Նսայի, Երեմիա եւ Դանիէլ: Նոր Կտակարանը նոյնպէս լեցուն է անոնց

մով. անոնց ամենէն մեծ Հերոսի Յիսուսի անունով պէտք է սկսիլ ցանկը: Պօղոս իր տիրոջը Հետքերուն մէջ կը քայլէ երբ կը գրէ, «Ստոյգ կ'ըսեմ Քրիստոսով, չեմ ստեր, (իմ սիրտս ալ ինծի կը վկայէ Հոգւով սրբով)». որ մեծ տրամութիւն է ինծի ու իմ սրտիս անպակաս ցաւ: Քանզի ես ինքս կը խնդրէի նոյնութեամբ ըլլալ, Քրիստոսէ, իմ մարմնի կողմանէ եղբայրներուս ու ազգականներուս Համար»: (Հռովմ 9 1-3): ԱնՀատի մը սրտին մէջ ազգասիրական կրակի բոցերը ատկէ աւելի սաստիկ այրիլ կարելի է: Պետրոս, Յովհաննէս եւ Յակոբոս նաեւ բոլոր առաքեալները նոյն տենդով բորբոքած մարդիկ էին: Անոնք ամեն բան ուրացած եւ առաջ իրենց ազգին եւ ապա բոլոր աշխարհի բարձրագոյն բարիքին Համար անձերնին զոհեցին:

Անտարկոյս երբեմն վերոցիշեալ կամ ուրիշ Աստուածավախ եւ Աստուածասէր Ազգասէրներու ազգասիրութիւնը ժամանակից իշխաններու, տիրապետներու, քաղաքագէտներու եւ յաճախ կրօնական վարդապետներու ատելի կ'երեւար: Բայց կրկին եւ կրկին ապագայ պատմութիւնը ապացոյց տուաւ թէ այն նեղմիտ եւ կրօնամալ նկատուած Աստուածավախ Ազգասէրներու տղին Հետեւելու միակ ճամբան էր: Իրեւ նոյն վերոյիշեալին յիշէ Յեսու եւ Քաղերը, երկուքն ալ Աստուածասէր Հերոսներ էին: Մինչ Մովսէս Իսրայէլի ժողովուրդը կ'առաջնորդէր դէպի Քանան անապատէն 12 մարդիկ զրկեց որպէս զի երթան այն երկիրը լրտեսեն: Իրենց վերադարձին ամէնքը միաբերան չեշտեցին թէ ան զարմանալի երկիր մ'էր, մեղր ու կաթի երկիրը, առատ եւ անուշ պտուղներու պարտէզ մ'էր ան: Եւ անոնցմէ երկուքը Յեսու եւ Քաղեր իրենց Աստուծոյն վստահելով կ'ըսէին. «Երթանք, եւ ամբողջ յերկիրը պիտի չաղթենք, արդէն ան մեր վախովը լեցուած է:» Եւ անոնց վրստահութեան Հիմը իրենց Հաւատքն էր, ասոնք կը պատկանէին նեղմիտ, կրօնամալ սեպուած դասակարգին: Իսկ մնացեալ տասը հաւատքէն աւելի մարդկային հաճիւ

դիտող քաղաքացիներ էին: Այս վերջինները մանրամասնութեամբ պատմեցին երկրին ամուր դիրքը, զարմանալի բերդաքաղաքները, ժողովուրդին հսկայակազմ ըլլալը, եւն. եւն: Եւ եղրակացուցին թէ չիմարութիւն պիտի ըլլար յարձակիլ այդպիսի ժողովուրդի մը վրայ. թէ այս ամբողջ Իսրայէլի մահը պիտի ըլլար: Անշուշտ ժողովուրդը հետեւեցաւ վերջիններու խրատին. Հետեւանք՝...: Աստուած ըսաւ Մովսէսի միջոցաւ թէ ամբողջ ժողովուրդին, 20 տարիքէն վեր, Յետեւ եւ Քաղէճէն զատ եւ ոչ մէկը Քանան պիտի մտնէ: Եւ այսպէս ալ եղաւ:

Խեղճ Երեմիան քանի քանի անգամներ բանտարկեցին պատժեցին, գութը ձգեցին որովհետեւ անանկ գաղափարներ կարտայայտէր որ իր ժամանակակից քաղաքագէտներու գործին չէր գար: Բայց Երեմիայի իսկ կեանքին մէջ յայտնուեցաւ անոր իմաստութիւնը:

Ներկայիս նոյն ճշմարտութիւնը անուրանալի եղաւ Գերմանիոյ մէջ: Երբ անոր խոշոր գլուխ, իմաստուն. կրթուած (Պիլզմարզի, Նիչիի դպրոցներուն մէջ) սպաները, նաեւ փրիւստփաները, անհաւատ քարոզիչներ եւ քննադատներ Սուրբ Գրոց, անաստուած Աստուածաբանները եւ Հրճուածք ու փառասէր դիւանագէտները ու քաղաքացիները կ'առաջնորդէին անոր մէջ քանի անժանօթ, նեղ կրօնամոլներ ալ կը գտնուէին որոնք Երեմիաներ էին: Այն խենդերուն, յիմարներուն ո՞վ մտիկ կ'ընէ. ձգէ գործիդ նայէ. ջարդէ. տիրէ Քրիստոս գութ եւ սէրը կը ծաղրէ Հաւա՞, և այսօր ո՛ւր են մեր խոշոր գլուխ ակնոցաւոր պարոնները... դուք գիտէք:

Եւ ի՞նչ է դասը այսօր Հայուն Համար ով ծաղրիչներու նստարանները բաղձող եւ ամէն կրօնք եւ Աստուած բառերը գործածող անհատներ իբրեւ Անգլիկոս, կրօնամուլ, գափիթալիսք, ազգակործան դաւաճաններ ածականներով որակող խոշոր գլուխ պարոններ մի գուցէ անոնց միջոցաւ ալ Աստուած ձեզի խօսած ըլլայ:

2. Սուրբ Գիրքը ոչ միայն Աստուածասէր Ազգասէրներու օրինակովը կը խօսի. նաեւ ուղղակի կը Հրամայէ թէ ամէն Հաւատացեալ իրենցներուն Հանդէպ մասնաւոր պարտականութիւն մը կը կրէ: Լսէ «Բայց եթէ մէկը իրեններունը մանաւանդ իր ընտանիքին Հոգ չտաներ. անիկա Հաւատքը ուրացած է, ու անհաւատէ մըն ալ գէշ է»: (Ա. Տիմ. 5.8.) Եւ ի՞նչ է ազգ. եթէ տէր ընդարձակ ընտանիք մը:

Իբրեւ Քրիստոնեայ դուն պարտականութիւն մը ունիս քու ազգիդ Հանդէպ եւ այս սիրոյ պարտք է: Եւ երբ սէր բառը կ'արտասանեմ անոր ամենէն ընդարձակ առումովը ըսել կուզեմ: Սէր որ իր անձը, ոյժը, դրամը զոհելու պատրաստ է ի պահանջել Հարկին: Եւ այսօր մեր ազգը մերինը կը պահանջէ: Եւ ես վստահ եմ որ ձայնս լսող ամէն Հաւատացեալ իր կրցածը ընելու պատրաստ է: Եւ այս առիթով կը փափաքեմ շեշտել սա իրողութիւնը անգամ մըն ալ թէ Քրիստոսի մէջ եւ միջոցաւ այնքան թանկագին գանձ մը կը շահեա քու ընտանիքիդ եւ ազգիդ Համար, որ պէտք չէ որեւիցէ զօրութիւն քեզ Համոզէ որպէսզի այդ գանձը — Քրիստոսը — ազգիդ զլանաս: Առանց Քրիստոսի անհատը մեռած է. ազգը անկենդան է. եւ Հակառակ ամէն դժուարութեան պէտք է Հաւատքը պահել: Մեր ոյժերը ամփոփել, կազմակերպել եւ չարձակիլ: Այսօր մեր Հաւատքի թշնամին արտաքին ըլլալէ շատ աւելի ներքին է: Հաշուն Հաւատքը արտաքինը չաղթեց. ներքինն ալ պիտի յաղթէ: Եւ թող մի տար որ թշնամիին ծաղրանքը քեզ կողոսկտէ Հաւատքէդ: Եւ այսօր սա Համոզումով քեզ ներշնչել, միկրտել քաջալերել կը փափաքեմ. Հերոսի մը դեր կը կատարես ազգային կիանքիդ մէջ երբ Հակառակ բոլոր թշնամիներու. Աստուծոյ սիրոյն Համար, ազգի սիրոյն Համար Քրիստոսի Հաւատքը կը շահես: Եւ դուն ճշմարիտ ազգասէր մըն ես:

Այս առիթով կարդալ «Hurrah and Hallelujah» գիրքը եւ տես թէ ըսածներս ճշմարտութիւն են:

ԱՂՈԹՔՈՎ ԳՈՐԾԵՐ ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒԻՆ

Խորունկ ցաւ մը շարունակ եւ զօրաւոր կերպով կը ճնշէ Աստուծոյ սրտին վըրայ: Այդ ցաւը մեր ընտանեկան յարկին վիճակը կը ներկայացնէ:

Աշխարհ Աստուծոյ անառակ որդին է եւ Աստուծոյ սիրտը կոտրած է իր անառակին վիճակին համար: Հայրական օճախը լեցուն չէ եւ ընտանեկան շրջանակը կոտրած է: Երեկոյին երբ անդամները ընտանեկան սեղանը կը շրջապատեն անոր աթոռներէն մէկը միշտ պարաս կը մնայ:

Սաղաւն Հայրը միջոց մը գտաւ անառակ աշխարհը իր յօժարութիւնով ներկայ ինկած վիճակէն կրկին իր նախկին վիճակին բերելու համար: Աստուծոյ այդ միջոցը թէեւ նոյն իսկ իր որդիին պէտքը պահանջեց, Ան իր որդիին ալ չի խնայեց: Սաղաւն որդին հանդէպ մարդոց ունեցած վերաբերումը Հօրը սիրտը դարձեալ աւրելնով վերաւորեց: Ընտրուած միջոցը որդիին կեանքը արժեց, բայց որդին Յիսուս իր կեանքը չի խնայեց: Սա կէտը որոշ հասկնալու ենք որ Որդիին մահը ինքնին բաւական չէ եթէ ան պատեհութիւն մը չէ եղած մարդոց՝ իրենց կեանքին մեծ որոշումը ընելու համար: Որդին մեռաւ, բայց մենք պիտի ապրինք: Ան մեռաւ աշխարհի մը համար որպէսզի մենք ապրինք աշխարհի մը համար:

Անառակ աշխարհը իր տունը վերադարձնելու համար Յիսուս մեզմէ իւրաքանչիւրին հետեւեալ հինգ շաները տուած է:— Կեանքը, կամ ինչ որ ենք. Երթումքնիս, կամ ինչ տրված ենք. մեր ծառայութիւնը, կամ ինչ որ կ'ընենք. դրամնիս, կամ ինչ որ անձնասիրաբար մեզի համար չենք դիզած. եւ մեր աղօթքը, կամ ինչ որ յաղթող Յիսուսի անունովը կը խնդրենք:

Մեզմէ ամէն մէկը, իր այս 5 մատ-

ներէն բաղկացած Հոգեկան ձեռքին միջոցաւ կրնայ հասնիլ եւ փարիլ մերձաւոր մարդուն, Հեռաւոր մարդուն, եւ ասոնց միջեւ եղող մարդուն: Կրնայ զանոնք ետ տուն բերել Աստուծոյ, եւ պողպատէն շատ աւելի զօրաւոր եւ անբախտելի կապով զանոնք Անոր կապել:

Վերը յիշուած հինգ բաներուն մեծագոյնը աղօթքն է: Աղօթքը իր արմատները կեանքին խորը ձգած ըլլալով իր անուամբ անկէ կը ստանայ: Խօսուած ամէն խօսք եւ կատարուած ամէն փոքր ծառայութիւն իրենց նշանակութիւնը եւ արժէքը կեանքէն կը ստանան: Կեանքեր փոխակերպելու նպատակով տրուած ոսկիին արժէքը կախում ունի այդ տրուած դրամին հետ անհատին որքան կապուած ըլլալէն: Աղօթքը, որ կեանք է, եւ Յիսուսի զօրութիւնը, որ աղօթքին վրայ կ'աւելցնենք, երկուքն ալ մեր կատարելիք գործին վրայ դարձնելու ենք:

Այս առթիւ անհրաժեշտ է աչքի առջեւ ունենալ սա կէտը որ աղօթքը գործեր կատարուելուն միջոցը կ'ըլլայ: Երբ մէկը ուղիղ կերպով ընէ իր աղօթքը, կարենայ զայն ապրիլ եւ աղօթելը իրեն սովորութիւն ընէ, այն ատեն բաներ պիտի պատահին: Աղօթքը այնպիսի զօրութիւն մըն է որով Հոգեկան Հոսանք մը մեր ճիգ թափած մէկ առարկային վրայ կը դարձնենք: Այդ Հոսանքին դառնալովն է որ գործեր կը կատարուին:

Ելեքտրականութեան կեդրոնական շէնքին մէջ մի քանի կոճակներ շարժելով ամբողջ Հաստատութիւն մը լոյսով կ'ողողուի, Հարիւրաւոր անիւներ կը սկսին զառնալ, շատ մը ելեքտրական կառքեր կը սկսին շարժել: Ու ասոնք ամէնը ելեքտրական ուժի կեդրոնէն Հարիւրաւոր մղոններ հեռու կը գտնուին: Ելեքտրականութիւնը չես տեսներ, սակայն գիտես թէ ինչ կը պատահի: Հոգեկան Հոսանքն ալ նոյն կերպով կրնաս դարձնել եւ նոյնքան վըստահ կրնաս ըլլալ անոր միջոցաւ գործեր կատարուելուն: Անոր միջոցաւ՝ շատ մը մարդոց կեանքերը կապող ստորին մոլու-

Թիւններու ունակութեան շղթան կը թու-
նայ եւ կը կոտորի: Մեծ պէտքի մը առ-
թիւ անհրաժեշտ եղած դրամը կը հայ-
թայթուի: Հիւանդութենէ դեռ նոր ապա-
քինող անձը առողջութիւն եւ տոյժ կը ստա-
նայ: Վերջապէս անել ճամբան բաց դու-
ռով մը կը վերջանայ:

Գարձեալ, աղօթքի միջոցաւ վախազ-
դեցիկ վայրը իր սոսկում եւ արհաւիրքը
կը կորսնցնէ միեւնոյն ժամանակ անոր
պարիսպները կ'իջնան: Պարագաները կը-
փոխուին: Սրտեր կը կախուղնան: Կամա-
կոր կամքեր կը խոնարհին: Այդ հոգեկան
հոսանքին ազդեցութեան ոչինչ կրնայ դի-
մադրել եթէ միայն անոր գործելակերպին
համաձայն պատշաժ ուղղութիւն տրուի
անոր:

Կեանքի մէջ որեւէ գործի կատար-
ուելը չենք վրնար բացատրել: Բայց կա-
րեւոր խնդիրը այդ է: Ուրիշ շատ մը հա-
սարակ բաներ ալ չենք կրնար հասկնալ,
սակայն դիտենք որ անոնք կը պատահին
եւ մեր առօրեայ զբաղումները անոնց հա-
մեմատ կը ծրագրենք: Օրինակի համար,
այս առաւօտ նախաճաշիս մէջ եղող ցորե-
նին մէկ մասը ոսկորի պիտի փոխուի, ու-
րիշ մաս մը մազի, մէկ ուրիշ մասը մատ-
ներուս եղունքին, դեռ ուրիշ մաս մը
կարծր մկանի, ու վերջապէս ուրիշ մաս
մը կակուղ միսի: «Ինչո՞ւ» կարելի է այս»
կը հարցնենք: Ի՞նչպէս կըլլայ որ նիւթի
միեւնոյն կտորը իրարմէ բոլորովին տար-
բեր արդիւնքներ կ'արտադրէ:

Վերջերս Պալթիմօր քաղաքին մէջ
գումարուած ժողովի մը առթիւ այս նոյն
հարցումը ըրի իմ բժիշկ բարեկամիս: Այդ
մեծահամբաւ անձնաւորութիւնը որ մարդ-
կային մարմինը իմ պարզ Անգլիերէն կար-
դալուս նման կրնար կարգալ, ինծի պա-
տասխանեց որ, այդ գործողութիւնը իր
վերջնական քննութեանը մէջ իսկ բացատ-
րել անկարելի է: Սակայն այդ կէտը իմ
գործնական կեանքիս չ'ազդեր: Ես տա-
կաւին կը շարունակեմ իմ ճաշերս ընել եւ
առաւօտեայ գործերուս կատարումին հա-

մար անոնց տուած զօրութեանը կը վըս-
տահիմ:

Wall St-ի մէջ գործող յանձնակատար
մը Լօնտօն քնդծովեայ հեռագիր մը կը
զրկէ: Սակայն իր բոլոր ըրածը միայն
այս է. կտոր մը դեղին թուղթի վրայ
տասը կամ տասներկու բառեր գրելով
զայն իր գրասենեակի մանչուն հետ հե-
ռագրատուն կը զրկէ: Հոն գործող պաշ-
տօնեան իր առջեւի մեքենային վրայ հինգ
վայրկեանի չափ գլխիներ կուտայ եւ դե-
ղին թուղթը պատին վրայ կը կախէ: Գոր-
ծատեղիէն անգամ դուրս չ'ելլեր: Միեւ-
նոյն ատեն Լօնտօնի մէջ մեծ քանակու-
թեամբ արժեթուղթեր կը փոխանակուին
եւ հաւանաբար հարիւր հազարաւոր տո-
լարներ ձեռքէ ձեռք կ'անցնին:

Ի՞նչպէս կրնաս բացատրել ասիկայ:
կրնաս՞ բացատրել: Իմաստուն պատաս-
խան է, «ոչ, չես կրնար»: Ելեկտրական
«հեղուկ»ն ալ—հեղուկ թէ այլ ինչ, չենք
դիտեր: Աղբանտեանի յատակը ձգուած
թել է, պարանին վրայէ՞ն կ'անցնի թէ
մէջէն: Ասոնց պէս խնդիրներու մասին
բանիմաց անձեր անկեղծօրէն իրենց տրդի-
տութիւնը կը յայտնեն: Այսուհանդերձ
ելեքտրական հոսանքի որոշ օրէնքներու
մասին տեղեակ ենք: Երբ այս օրէնքներու
համաձայն գործենք, այն ատեն որոշ ար-
դիւնքներ կրնանք ակնկալել: Սա չափը
որոշ է որ սոսկ տրուած հեռագրին մի-
ջոցաւ միլիաոններով տոլարներ ձեռքէ
ձեռք կ'անցնին: Աշխարհի հսկայ առեւ-
տրական մեքենան մեծ մասամբ այդ կեր-
պով կը դառնայ:

Երբ Աղբանտեանի քաղաքը նաւի մը
շողեմդիշ մեքենաներէն մին կտորի կամ
վնասուի, անմիջապէս «մեր հոգիները
փրկէցէ՞ք» ի նշանը կը զրկէ: Ու ասոր վրայ
հարիւրաւոր մղոններ հեռու, աչքով տես-
նելը անկարելի եղող նաւ մը իր սովորա-
կան ճամբան փոխելով օգնութեան կը
փութայ: Եղածը միայն այդ էր, նաւին
էն բարձր տեղը, մասնաւոր խուցի մը մէջ՝
անթել հեռագրի պաշտօնեան գլխիներ ար-
ձակող մեքենան գործածեց, եւ որմէ

դուրս եկող միակ բանը կապոյտ լոյսի խառնափնթոտ ցալտոմներ էին: Նաւերու միջեւ թեւերու յարաբերութիւն — դէթ աչքի տեսանելի յարաբերութիւն չկար:

Միեւնոյն ատեն ազատարար նաւին անթեւ Հեռագրի պաշտօնեան ալ իր գլիք ներու մեքենային միջոցաւ վտանգեալ նաւին գլիքներէն լուռ կ'առնէ: Եղածը չես կրնար բացատրել, սակայն եթէ դուն ալ այդ վտանգեալ նաւուն մէջ ըլլայիր կեանքըդ ազատող նաւին գալը Հեռուէն տեսած ժամուրդ անտարակոյս պիտի Համոզուէիր որ երկու նաւերուն միջեւ յարաբերութիւն մը կար:

Սակայն կէտ մը կայ որ ի մտի պէտք է ունենաս: Նիւ Եօթէ Հեռագիր ղրկող անձը Լօնտօնի մէջ նոյն Հեռագիրը ընդունող անձին Հետ արդէն Հասկացողութիւն մը ունի: Բայց ծովուն մէջ եղող երկու նաւերը անթեւ Հեռագրի լեզուէն կը Հասկնան: Նմանապէս ստամոքսն ալ մարդկային մարմինին միւս մասերուն Հետ գործելու Համաձայնութիւն ունի: Առանց այս Հասկացողութիւններուն՝ վերը յիշուած բաները չի պիտի պատահէին: Ամէն բան այդ Հասկացողութիւններէն կամ Համաձայնութիւններէն կախում ունի, Համաձայնութիւն մը որ փոխադարձ է եւ արդիւնաբեր:

Արդ մեզի Համար նկատելի եւ գործնական իրողութիւնը այն է որ, աղօթքը գործեր կատարելու միջոց կ'ըլլայ: Աղօթքն ալ վերի յիշուած ուժերուն նման գործնական ուժ մըն է: Անոր ալ առաջ բերած արդիւնքները նոյնքան գործնական շոշափելի, եւ անկասկած են: Յորենը կերած ատենդ, ընդծովեայ Հեռագիրը ղրկուած ատեն, «մեր Հոգիները փրկեցէք» տաղնապի նշանը տրուած ատեն, եւ կամ աղօթքի մը ըսուած պաՀուն, ամենուն ալ արդիւնաւոր ըլլալուն պայմանը միեւնոյն է: Նախ գործ տեսնող Հասկացողութիւն մը կամ դաշինք մը գոյութիւն ունենալու է: Եւ ասիկայ Հաստատուն եւ անփոփոխելի օրէնք մը ըլլալու է գործունէութեան Համար: Երկրորդ, գործ տես-

նելու Համար կանխաւ եղած Համաձայնութեան Համեմատ, Հաղորդակցութեան Համար ժամանակ տրուելու է: Երրորդ, որոշ արդիւնքներ պիտի տեսնուին: Նախաձեռն յանձնակատարին գործունէութիւնը, տաղնապի նշանը եւ կամ աղօթքը անտարակոյս որոշ արդիւնքներ փուտան: Սակայն—սակայն, սա կէտը չատ որոշ գիտնալու եւ — անհրաժեշտ է որ գործ տեսնող Համաձայնութիւն մը գոյութիւն ունենայ, եւ այդ Համաձայնութեան Հանդէպ զօրաւոր Հաւատք ունենալու ենք որ պէսզի ամբողջ գործը անօգուտ չըգաւանայ:

Աղօթքով գործ տեսնող համաձայնութիւնը իր մէջ չորս պայմաններ կը պարունակէ, եւ անոնք ալ կերակուրի մարսողութեան, կամ ելեւորական Հոսանքին գործածութեան պայմաններուն նման անհրաժեշտ եւ անփոփոխելի են:—

Առաջին պայման. Աղօթքը Յիսուսի անունով ըլլալու է: Յիսուսի անունը Անոր անձին, իր կատարած գործին, իր նկարագրին, Գողգոթայի վրայ Անոր Թափած արիւնին եւ յարութիւնով մահուան վրայ ունեցած իր զօրութեան ներկայացուցիչն է:

Երկրորդ պայման. Աղօթող անձը սրտով, բնութիւնով եւ կեանքով Յիսուսի Հետ շփում ունենալու է:

Երրորդ պայման. կրթութիւն եւ շինութիւն տուող Հին Գրքին Հետ ժամանակ անցընելու ունակութիւն մշակելու ենք, որովՀետեւ այդ գիրքը աղօթքի միւսակ դասագիրքն է: Ան մեր տեսութիւնը կ'ընդլայնէ, մեր գատողութիւնը կը կրթէ, Հաւատքնիս կը զօրացնէ եւ միտքը, սիրտը ու լեզուն կ'ազնուացնէ:

Չորրորդ պայման. Ամեն օր առանձինն ճշմարիտ կերպով աղօթելու է: Աղօթքի միջոցաւ աղօթելու մէջ կարողութիւն կատանանք: Անով է որ անկեղծութեան, ակնկալութեան, յարաբերութեան եւ զօրաւոր վստահութեան փորձառութիւն կ'ունենանք:

Եթէ միայն վերը յիշուած գործ տեսնող Համաձայնութիւնը գոյութիւն ունե-

նայ, եւ մենք Հաւատարմութեամբ եւ մտացիօրէն անոր յարինք, այն ատեն աղօթքով կատարուած բաներուն չափն ու սահմանը պիտի չըլլայ: Ան քարէ պատերէ ներս թափանցելով կը պուած տուներու մէջէն կ'անցնի, եւ ներքին սենեակը կը մտնէ, ու Հոն մարդուն սրտին կը դպչի. անոր կեանքի որոշումը կը փոխէ, եւ իր կամքը կը խոնարհեցնէ կամ կը թուլցնէ:

Աղօթքը նկատի չառնէր Հեռաւորութիւնը: Անոր Համար Չինաստան գործնական արդիւնքներու տեսակէտէն քու բընակարանիդ դիմացի տունին չափ քեզի մերձաւոր կ'ըլլայ: Աղօթքի միջոցաւ Հընդ կաստան քու Հիտ Հոգեւոր սերտ առընչութեան մէջ կը դրուի: Աշխարհի ժողովուրդներու վրայ ազդեցութիւն ունենալու տեսակէտէն Հարաւային Ամերիկա եւ Ափրիկէ քեզի կից դարացիներ կ'ըլլան: Աղօթքը արդիւնքներու վրայ կը ծիծաղի: Պօղոսի աղօթքը Փիլիպպէի բանտին պատերը խորտակեց: Ու պետրոսի բարեկամներուն աղօթքը Երուսաղէմի մէջ Հոռովի բանտին դռուը բացաւ:

Աղօթքին կատարելիք բաներուն չափ ու սահմանը կախում ունի գործ տեսնող Համաձայնութեան Հանդէպ մարդուն ցուցուցած դժկամակութենէն, վախկոտութենէն եւ զանցառութենէն: Մոռնալու չենք նաեւ որ, աղօթքը Սբ. Հոգիին շնորհազարդ առաջնորդութեամբ կատարուելու է:

Բայց մի մոռնար գործ տեսնող համաձայնութիւնը: Ամէն բան անկէ կախալ է. ցորենը, յանձնակատարին Հեռագիրները, «մեր Հոգիները փրկեցէք»ի կոչը եւ — աղօթքը:

Տր. Ս. ԿՕՐՏԸՆ

Թարգմ. Ե. Հ. Պասմաճեան

Ս. ԳՐՈՑ ԱՄԵՆԷՆ

ԶԱՐՄԱՆԱԼԻ ՀԱՄԱՐՆԵՐԷՆ ՄԻՆ

Եսա. 9.6: «Վասնզի մեզի մանուկ մը ծնաւ, մեզի որդի մը տրուեցաւ, եւ իշխանութիւնը անոր ուսին վրայ պիտի ըլլայ, ու անոր անունը պիտի կոչուի սքանչելի, խորհրդակից, Հզօր աստուած, յաւիտենականութեան Հայր, խաղաղութեան իշխան»:

Ամբողջ Սբ. Գրքին մէջ արձանագրուած ամենէն զարմանալի Համարներէն մին է ասիկայ: Արդեօք մարդարէն ի՞նչ կը խորհէր, երբ այս տողերը կը գրէր: Ի՞նչպէս կրնար մարդ մը ասանկ խօսքեր արտասանել, առանց իր մտքի Հաւաստարկը շուրջութիւնը կորսնցնելու: Ի՞նչպէս կըրնայ մարդակերպ մանուկ մը «Հզօր Ած.» ջլլալ: Ասիկայ ի՞նչ Հակասութիւն է խորհուրդի, ի՞նչ պակասութիւն է դատողութեան: Մարդկօրէն խօսելով, Եսայի մարգարէն լիմարութիւն եւ անիմաստութիւն կ'արտասանէր այս բառերով: Սակայն, այս խօսքերուն մէջ պարուրուած պատմական ամենաաքանչելի ճշմարտութիւնը, Աստուածային ներշնչումի անմիջական ու Հարազատ արդիւնք էր այս մարգարէութիւնը: Անհնարին է այս խօսքերը բացատրել, առանց ընդունելու անոնց երկնատուր բնոյթը եւ Աստուածային ծագումը: Ասանկ արտայայտութիւն մը մարդկային մտքի եւ երեւակայութեան արտադրոյթը չի կրնար ըլլալ:

Մարգարէն այս խօսքերով պատմական Հրաշագործութեան մը կ'ակնարկէ: Անիկա կարծես թէ կէս գիշերուան մը թութեան մէջ երեւակայութեամբ կը տեսնէ այդ պայծառ այգը՝ որ պիտի ծագի: Անիկա Հոգեւորապէս կ'ըմբռնէ թէ, թէ որ մարդկութիւնը պիտի ազատի մըշտատեւ իրարանցումէ, եւ պիտի փրկուի իր մոլորութենէն, պէտք է որ Աստուած մըտնէ մարդոց մէջ: Առանց Աստուծոյ մարդկային ազատագրութեան, յառաջդիմու-

թիւն, եւ կատարելագործում անկարելի է: Մարդկային զարգացման ու վերակազմակերպման համար առաջադրուած ամէն ծրագիր որ զԱստուած դուրս կը ձգէ, բոլորովին անբաւական եւ անօգուտ է:

Եսայի մարգարէն որ Քրիստոսէ 750 տարիներ առաջ ապրեցաւ, Աստուածային յայտնութեան շնորհիւ, ահանատեսի մը պաշտօնատեսութեամբ մարգարէացաւ Աստուածամարդին գալուստը: Եւ անոր ամէն մէկ յայտնութիւնը ինչ զարմանալի կերպով կը համապատասխանէ Նազովրեցիի պատկերին: Բոլոր մարգարէները մինչեւ Քրիստոսի օրը մարգարէացան, եւ անոնց մարգարէութիւնները իրականացան Քրիստոսի անձին մէջ, եւ ինչ որ դեր կատարուած չեն, պիտի կատարուին անոր երկրորդ գալուստեանը մէջ:

Յիսուսի ծնունդը պատմութեան կարեւորագոյն դէպքն է: Այս յայտարարութեան բացարձակ ճշմարտութեան պիտի համոզուինք, թէ որ ուսումնասիրէք անոր համայնապարփակ ազդեցութիւնը բոլոր մարդկութեան վրայ, եւ անոր գալուստեան տրուած գերազանց կարեւորութիւնը Աստուծոյ չաւիտեանական ծրագրին մէջ: Երկնքի տակ չկայ ազդեցութիւն մը եւ զօրութիւն մը որ այնքան իրական եւ ներգործիչ եղած ըլլայ, որքան Յիսուսի կեանքը եւ խօսքերը: Անոր անձնաւորութիւնը պատմութիւնը չինոզ եւ յեղաշրջող մեծագոյն ազդակը եղած է: Կրնա՞ք չիշել գաղափարի կամ գործքի գաւառ մը որ խորապէս ազդուած ըլլայ Յիսուսի անձին: Ամէն խորհող, գրող, վարդապետող մարդ ստիպուած է կարեւորութիւն եւ տեղ ընծայել Յիսուսի կեանքին իրականութեան: Աստուծոյ ծրագրին մէջ ալ Յիսուս կեդրոնական տեղը կը գրաւէ: Ամէն բան անոր կը մատնանչէ: Յիսուսի մէջ միացած են Աստուծոյ միտքը, կամքը, նպատակները: Թէ Աստուած ինչ մեծ կարեւորութիւն տուած է Յիսուսի աշխարհ գալուստեան, մասամբ կը յայտնուի մեզի աս պարագայով թէ Աստուած յարմար դատած է դաբեր առաջնական աշխարհին իմաց տալ այս

մեծ դէպքը, եւ հռչակել այս մեծ աւետիսը: Մարգարէներու կանխասացութիւնները Յիսուսի մասին ապացոյցներ են թէ անոր գալուստը կենսական կարեւորութեամբ եւ անչափելի արժէքով աւելցուն դէպք մըն է:

Հիմա մեր խորհրդածութեան առարկայ ընենք այդ մարգարէութիւնը որ մեր բնաբանը կը կազմէ: «Վասնզի մեզի մանուկ մը ծնաւ, մեզի որդի մը տրուեցաւ, եւ իշխանութիւնը անոր ուսին վրայ պիտի ըլլայ, ու անոր անունը պիտի կոչուի սքանչելի, խորհրդակից, Հզօր Աստուած, յաւիտեանակութեան հայր, խաղաղութեան իշխան»:

Հին Կտակարանին մէջ ամէն յատուկ անուն նշանակութիւն մը ունի, եւ անհատին բնութիւնը եւ նկարագիրը կը բնորոշէ: Այդ մանուկը, զոր մարգարէն կանխատեսութեամբ ծնած կը տեսնէ, այսքան հրաշալի էակ մը պիտի ըլլայ որ մէկ անուն անբաւական պիտի չըլլայ զայն նկարագրելու. ուստի անոր մէկէն աւելի անուններ պիտի տրուին, որոնցմէ ամէն մէկը անոր նկարագրին տարբեր հանգամանքները եւ ստորագրութիւնները պիտի արտայայտեն, երբ ուշադիր կը նայենք մարգարէին տուած անուանացանկին, իսկոյն կը տեսնենք թէ այդ մանուկը որ այս անուններուն տէրն է, հասարակ մահկանացու եւ մեղաց մէջ ծնեալ մարդ արարած մը չի կրնար ըլլալ: Անիկա պէտք է ըլլայ մարդ մը, եւ միեւնոյն պատեն Աստուած մը:

Համաշխարհային պատմութիւնը տալաւին արձանագրած չէ ասանկ էակի մը անունը, ի բաց առեալ Բեթլէհէմի մըսուրին մէջ ծնած մանուկը, որու անձին մէջ այս բոլոր անունները գտած են իրենց կատարեալ մարմնացումը: Մէկիկ մէկիկ առնենք այս անունները եւ տեսնենք թէ անոնք ինչ Հիանալի կերպով իրականացուցած են Յիսուսի անձին մէջ:

Առաջին անունը «Սքանչելի» է: Ըսքանչելի կը կանչենք այդ առարկան որ մեզի անսովոր Հիացում կը պատճառէ: Ունէ բան սքանչելի ըլլալու համար, պէտք

է ըլլայ գեղեցիկ ու հաղուազիւտ: Տգեղ բան մը սքանչելի չենք կրնար կոչել, որքան ալ հաղուազիւտ ըլլայ ան: Նմանապէս հաղուազիւտ բան մը չի կրնար ըսքանչելի յորջորջուիլ, մինչեւ որ գեղեցկութեան լատկանիչը չընկերանայ անոր: Յիսուսի անձին մէջ, «Սքանչելի»ի երկու ստորագրելիքները ի՞նչ փառաւոր եւ ներդաշնակ կերպով մարմնացած են: Անոր կեանքը իբր լուսաշող արեգակ կը ճառագայթէ համաշխարհային երկնակամարին վրայ: Անոր պայծառ լուսաւորութեան առջեւ միւս բոլոր լուսատու մարմինները կը նսեմանան ու կ'աներեւութանան: Անոր անհասանելի նկարագիրը պատմութեան մեծագոյն հրաշալիքն է: Նազովրեցին ցոյցէ ու ժողովրդականութենէ խորշեցաւ: Անիկայ չի պոռաց եւ չ'աղաղակեց: Անիկա Պաղեստինի նեղ սահմաններուն մէջ երեք կարճ տարիներ չըջաղայ իբր հեղահամբոյր եւ հասարակ մարդ մը: Բայց անոր կեանքը անպիտի անչնչելի տպաւորութիւն մը ձգեց զինք տեսնողներուն վրայ, եւ ականատեսներու շնորհիւ ապագայ սերունդներուն վրայ, որ անիկա պիտի կենայ մինչեւ աշխարհին վերջը, իբր պատմութեան փառաւորագոյն իրականութիւնը:

Որ կողմէն որ դիտելու ըլլաս, անոր մէջ պիտի տեսնես հիասքանչ երեւոյթներ: Թէ որ նայիս անոր նկարագրին, կ'զմայլիս անոր անրիժ Սրբութեան, անխարդախ արդարութեան, անվեհեր կորովամբողութեան: Թէ որ աչիդ դարձնելու ըլլաս անոր ներքին կեանքին, կը սքանչանաս անոր անբաղդատելի անձնաւերացութեան, անոր անպատիր անկեղծութեան, անոր արժանահաւատ ճշմարտութեան: Անոր հոգին յոյս եւ լոյս կը ճառագայթէ. անոր սրտէն գուրգուրանք եւ կարեկցութիւն կը լորդէ: Աչակերտները իր դիւթիչ ներկայութենէն կը յափշտակուին: Բարեկամները անոր հոգեկան աղնուութեան կը հիանան: Թշնամիները անոր մէջ մեղք մը կամ թերութիւն մը չեն կրնար նըշմարել: Կատարելապէս անաղարտ եւ անմեղ

է նա: Սքանչելի է նա նկարագրով:

Յիսուս սքանչելի է լեզուով: Հոժ բազմութիւններ մինչեւ անապատ տեղեր կ'երթան անոր ունկնդրելու: Հասարակ ժողովուրդը անոր ժամերով մտիկ կ'ընեն մտամոլոփ լափշտակութեամբ: Ի՞նչ սքանչելի կը խօսի այս մարդը կ'ըսեն. վարդապետներու եւ փարիսեցիներու չի նըմանիր անոր խօսուածքը: Անուշութիւն եւ աղքատութիւն մը կայ անոր լեզուին վրայ: Անիկա հեղինակութիւն ունեցող մէկու մը պէս կը խօսի: Յիսուս պատմութեան առաջնակարգ ոսկեբերանն է:

Յիսուս սքանչելի է գործքով: Անիկա երկնաւոր իշխանութիւն եւ բացարձակ զօրութիւն ունի ամէն բանի վրայ: Անիկա կ'ըսէ «խաղաղէ», եւ ալեկոծ ծովը խաւոյն կը հանգարտի: Անիկա կ'ըսէ «բացուէ», եւ կոյրին աչքերը կը բացուին: Անիկա կը հրամայէ «եւր», եւ պիղծ հոգիները աղաղակելով դուրս կ'ելլեն: Անիկա կ'ըսէ «մաքրուէ», եւ բորոտները կը մաքրուին իրենց ախտերէն: Անիկա հիւանդներուն կը դպչի, եւ զանոնք կը բժշկէ, ախտաւորները անոր կ'առնեն կը հպին, եւ իրենց հիւանդութիւններէն կը բուժուին: Անիկա կը հրամայէ, «Արթընցիր» եւ մեռեալը կը վերակենդանանայ: Ժողովուրդը զարմանքով կը դիտէին անոր հրաշագործութիւնները, եւ ապշահար կ'ըսէին: «Ի՞նչ սքանչելի մարդ է, աշխարհիս սկզբէն իմեր տակաւին ասանկ մէկը եկած չէ»: Յիսուս Հանրութեան Հիացումին առարկան է: Բոլոր աչքեր անոր վրայ կեդրոնացած են. թէ մեծ եւ թէ պղտիկ, թէ աչր եւ թէ կին, թէ դիտուն եւ թէ տգէտ, թէ բարեկամ եւ թէ թշնամի, անխորաբար կը դիտէին զայն, նկատի կ'առնէին անոր նկարագրին վեհութիւնը, անոր հոգիին աղնուութիւնը, անոր օրինակին ներշնչումը, անոր կեանքին սրբազրիչ աղղեցութիւնը, եւ միահամուռ կ'աղաղակէին, ինչ՞ սքանչելի:

Մարգարէին կանխատեսած մանուկին տրուած երկրորդ անունը «Խորհրդակից» է: Այս անունն ալ իր կատարելագոյն ի-

բախանալուց հետո է Յիսուսի անձին մէջ: Նազովրեցին մարդկութեան ամենէն իմաստուն խորհրդատուն է: Ամէն մարդ կը սիրէ ուրիշներուն խորհուրդ տալ, թե՛ լազրութիւններ ընել, ճամբայ ցուցնել: Շատեր մարդոց կը ներկայանան իբր հանձառեղ բարոյագէտներ, քաջամուտ բարեկարգիչներ, հոգեւոր առաջնորդներ, եւ անոնք ժողովուրդին խորհուրդներ կուտան, եւ ժողովուրդն ալ առանց խորհելու եւ կշռելու անոնց կը հետեւին: Բայց փորձառութիւնը քանի քանի անգամներ աչք վարդապետողներու սխալմունքները երեւան կը բերէ, եւ մարդիկը յուսախար կը ձգէ: Իրենց ցուցադրած ճամբան յաճախ ելք չունենար: Իրենց տուած խորհուրդը օգտակար եւ բարեբար չըլլար: Եւ ասանկով երբ աշխատին ուրիշները փոսէն հանել, յիմարարար աւելի խորունկ փոսի մէջ կը ձգեն: Երկրիս վրայ որքան որ աղանդներ կան, (եւ անոնց թիւը հազարներով է), այնքան խորհրդակիցներ կան: Այս բոլորին մէջ միայն Յիսուսը կայ որ կը կենայ իբր ճշմարիտ եւ վստահելի խորհրդատու, որուն ամէն մէկ խորհուրդը արդար է, նպաստաւոր է, անսքիսալական է: Տակաւին մարդկային փորձառութիւնը չէ կրցած սխալմունք մը ապացուցանել անոր խորհուրդներուն մէջ:

Մեղաց մէջ թաղուած եւ ինքնիրմեն զգուած թշուառականին Յիսուս խորհուրդ տալով կ'ըսէ, «Ես կրնամ քեզ ազատիլ: Ինծի նայէ, ինծի հաւատալ, ինծի հետեւել ալ պիտի փրկուիս, եւ պիտի ըլլաս պատուական եւ յաղթական մարդ»: Ծամբան կորուսած թափառականին Յիսուս կ'ըսէ. «Աչքդ դէպ ի Գողգոթա դարձուր, նայէ այդտեղ տնկուած խաչին, քալէ այդ ուղղութեամբ, եւ պիտի գտնես չիտակ ճամբան, որ կեանք եւ արքայութեան կը տանի»: Իր անհատական կարողութիւններով խրոխտացող մարդուն Յիսուս կ'ըսէ, «Քու անձովդ մի հպարտանար, քու կարողութեանդ մի վստահիր, Աստուծոյ փառք տուր: Վասնզի ով որ իր անձը կը բարձրացնէ պիտի խոնարհի, եւ ով որ իր

անձը կը խոնարհեցնէ պիտի բարձրանայ»: Անձնասէր ու ինքնամփոփ մարդուն Յիսուս կ'ըսէ, «Անձնասիրութիւնը քեզի գոհունակութիւն չի պարգեւէր, ալ աւելի դժգոհ կը պահէ, եւ կեանքի բարձրագոյն վայելքներէն քեզ կը զրկէ: Իր ունեցածը բռնել ուզողը, ունեցածն ալ կը կորսնցնէ. իսկ իր ունեցածը բաժնողը, իր ունեցածը կը բազմապատկէ: Ան որ իր անձը կը գտնէ պիտի կորսնցնէ զանիկա, եւ ան որ իր անձը ինծի համար կը կորսնցնէ, պիտի գտնէ զանիկա»: Անձնասէր կեանքը անշահաւէտ է, ծառայութեան եւ զոհաբերութեան կեանքը պըտղաբեր եւ օգտաշատ է: Ամէն բան մոռնալով, եւ ամէն բարի սկզբունք զոհելով, հարստութիւն զիջելու ետեւէ եղողներուն Յիսուս կ'ըսէ: «Այսքան անմիտ մի ըլլաք, աշխարհին գոյքը չէք կրնար ձեզի հետ երկինք տանիլ: Թէ որ հարստութիւն զիջելու համար ձեր հոգին վրայ կուտաք, ձեր շահը ձեր կորցուտը չի գոյցեր: Քանզի ի՞նչ կը շահի մարդ մը, եթէ բոլոր աշխարհը վաստկի եւ իր անձը կորսնցնէ, վամ իր անձին համար ի՞նչ ազատչէք պիտի տայ: » Զէք կրնար ծառայել Աստուծոյ եւ Մամոնայի»: Դրամին արժէքը անոր օգտաբեր գործունէութեան մէջ է: Ուստի աշխատեցէք որ երկրաւոր եւ եղծելի գանձերը երկնաւոր ու անկորնջելի գանձերու փոխէք: «Անիրաւ մամոնայէն ձեզ բարեկամներ ըրէք, որպէս զի երբ անիկա պակսի, ձեզ չափաւանական բնակարաններու մէջ ընդունին: Ամէն բանի համար հոգ ընողներուն Յիսուս կ'ըսէ, «Հոգ ընելը քեզի ոեւէ օգուտ չի հասցներ, վնասէ զատ: Երբ կ'ունենաս հոգ ընելու պատճառ մը, զայն Տիրոջը յանձնէ, եւ անոր հայրական խնամքին եւ օգնութեան վստահէ»: «Հիմա ձեզմէ ով կրնայ իր հոգ ընելովը իր հասակին վրայ կանգուն մը աւելցնել... ուստի վաղուան համար հոգ մի ընէք, վասնզի վաղուան օրը իրեն համար հոգ պիտի ընէ, Հերիք է օրուան իր նեղութիւնը»: Տխրութեան ու սուգի սեւ ամպերուն տակ հառաչողներուն Յիսուս

կ'ըսէ, «Սիրտերնիդ չի խռովի: Աստուծոյ Հաւատացէք, ինծի ալ Հաւատացէք: Իմ հօրս տունը շատ բնակարաններ կան»: «Այս բաները ձեզի խօսեցայ, որպէս զի իմ ուրախութիւնս ձեր մէջ մնայ, եւ ձեր ուրախութիւնը լման ըլլայ»:

Յոսուսի անդուգական խորհրդատու մը ըլլալը ցոլցնելու համար օրինակներ աւելցնելու պէտք չկայ, անիկայ կեանքի ամէն մէկ ոլորտին ու պարագային Համեատ իմաստուն խորհուրդներ տուած է: Երանի այն մարդուն, որ Յիսուսի խորհուրդներուն կարեւորութիւնն ու միտք կուտայ, եւ անոնց համաձայն կը շարժի:

Մարգարէին միջոցաւ խոստացուած մանուկին տրուելիք երրորդ անունը, «Հօր աստուած» է: Ասկէ առաջ լիչուած երկու անուններու մասին գաղափարի Համաձայնութիւն կը տիրէ, բայց այս անունն Յիսուսի կիրարկումին մէջ, գաղափարները կը բաժնուին: Շատեր կը երկմըտին Քրիստոսի Աստուածութիւնը ընդունելու: Սակայն այս անունը Յիսուսի Աստուածութիւնը կը փաստէ: Այս մասին դրսեցիներուն խորհուրդները այնքան կարեւորութիւն չունին, որքան Յիսուսի ինքնագիտակցութիւնը եւ անձնական պաշտօնը (Claim): Յիսուս երկրիս վրայ տեսնուած միակ անձն է որ, Աստուածութեան գիտակցութեամբ կ'ապրի: Յիսուս այնպէս կը շարժի ու կը խօսի, իբր թէ ինք Աստուած մը եղած ըլլար: Եւ իր խօսքերուն ու գործքերուն վկայութիւնները Հաւաքարար կ'ապացուցանեն իր պաշտօններուն ճշմարտութիւնը:

Յիսուս կը յայտարարէ թէ իր եւ Աստուծոյ մէջ կատարեալ միութիւն կը տիրէ, նախ եւ առաջ, մտքի եւ խորհուրդի տեսակէտէն: Յիսուս Աստուծոյ միտքը կը ցոլացնէ: Անիկայ ինչ որ կը վարդապետէ, եւ ինչ խորհուրդներ տը կը յղանայ, ասոնցմով կը յայտնէ Աստուծոյ միտքը, կամքը, անվերաքննելի ճշմարտութիւնները: «Այն խօսքերը զորոնք ես ձեզի կը խօսիմ, ոչ թէ ինքնիրմէս կը խօսիմ, Հապա Հայրը որ իմ մէջս բնակած է»:

Երկրորդ տեղ Յիսուսի եւ Աստուծոյ մէջ կատարեալ միութիւն կը տիրէ նպատակի եւ գործեակերպի տեսակէտէն: Անիկայ կրկին ու կրկին կը յայտարարէ թէ ինք զրկուած է Աստուծոյ կամքը կատարելու: Ի՞նչպէս կարելի է թիւր ըմբռնել Փրկչին սա պարզ խօսքերը, «Վասնզի ես երկինքէն իջայ, ոչ թէ իմ կամքս ընելու, Հապա Անոր կամքը որ զիս զրկեց»: «Իմ կերակուրս այն է որ զիս զրկողին կամքը ընեմ, եւ անոր գործը կատարեմ»: «Ես ինքնիրմէս բան մը չեմ կրնար ընել»: Այս եւ նման խօսքերը որոշուպէս կը յայտարարեն թէ Յիսուս երկնաւոր առաքելութեամբ եւ Աստուածատուր պաշտօնով աշխարհ եկած է:

Երրորդ տեղ, Յիսուսի եւ Աստուծոյ միջեւ անձնական եւ Հոգեկան կատարեալ միութիւն կը տիրէ: Յիսուսի Հոգին որակով եւ իսկութեամբ նոյն Հոգին է որ Աստուծոյ մէջ բնակած է: Անոնք Համախոհ եւ Համագոյ են: Անոնց մէջ էական ու անբաժանելի միաւորութիւն մը կայ: Անիկայ կ'ըսէ, «Հայրը իմ մէջս է, եւ ես անոր մէջը»: Յիսուս Աստուծոյ ինքնագիտակցութեամբ կ'ապրի:

Յիսուսի շատ մը խօսքերը, միայն անոր Աստուածային գոյութեամբ ըմբռնելի կ'ըլլան: Տարբեր Հասկացողութեամբ, անոնք անիմաստ, անարժէք եւ անկարելի խօսքեր են: Յիսուս Հրաւէր կը կարդայ, որ մարդիկ իրեն գան եւ իրեն Հաւատան, եւ իրեն եկողներուն Հիանալի խոստումներ կ'ընէ: Ինչ՞ իմաստով եւ իրաւունքով կրնայ մարդ արարած մը ասանկ պաշտօններ ընել: Օրինակի համար, մեր Տէրը կ'ըսէ, «Եկէք ինծի բոլոր յոգնած եւ բեռնաւորուածներ, եւ ես ձեզ պիտի Հանգըստացնեմ»: «Ան ամէնը որ կենդանի է ու ինծի կը Հաւատայ, յաւիտեան պիտի չը մեռնի»: «Առէք այս գաւաթը, եւ ամենիդ ալ խմեցէք ասկէ, վասնզի ասիկայ է իմ արիւնս նոր ուխտի, որ շատերու համար կը թափուի մեղքերու թողութեան համար»:

Յիսուս բոլոր այս խօսքերը զրուցեց

իրը Աստուած եւ ոչ թէ իբր մարդ. եւ եթէ անիկայ Աստուած չէր, կամ յիմար մըն էր եւ կամ խաբեբայ մը: Բայց պիտի ըսէք թէ, ի՞նչպէս երկրի վրայ ապրող եւ քաղող մարդ մը կարելի է Աստուած կոչել: Նազովրեցիին թէ կատարեալ մարդ էր եւ թէ կատարեալ Աստուած: Իբր մարդ անիկայ ենթակայ էր մարդկային սահմանաւորումներու: Երբ անիկայ մարմին առաւ Աստուածային փառքէն մերկացաւ: «Անիկայ աստուծոյ կերպարանքը առնելով, յափշտակելու բան չսեպեց Աստուծոյ հաւասար ըլլալը, հապա անձը ունայնացուց, ծառայի կերպարանք առնելով. մարդոց նման ըլլալով... ինքզինք խոնարհեցուց: Բայց այդ խոնարհեցող Տէրը, իր յարութիւնէն յետոյ երկինք համբարձաւ, փառքով եւ զօրութեամբ պսակուեցաւ, եւ ամէն բանի վրայ թագաւոր եւ իշխան կարգուեցաւ: Յիսուսը Քրիստոս եղաւ, սահմանաւորեալը անսահմանին փոխադրուեցաւ: Համբարձումէն վերջ մարդկային ամէն բան թօթափեցաւ, և Աստուածայինի ինքզինք գտաւ: Ահա այս յարուցեալ եւ փառաւորեալ Քրիստոսն է որ կը պաշտենք իբր Աստուած:

Մարգարէին կողմէն կանխագուշակուած մանուկին տրուելիք չորրորդ անունը «Յաւիտենականութեան Հայր» է: Այս անունը բնական լաւելուածն է ասոր կանխող անունին: Ան որ «Հօգօր Աստուած» է ի հարկէ պէտք ըլլայ միեւնոյն ատեն «Յաւիտենական Հայր»: Որդին եւ Հայրը նոյն էութեան տարբեր երեւոյթներն են: Յիսուս իր երկրաւոր վիճակին մէջ խի, հօրը հետ կատարելապէս միացած ըլլալու գիտակցութիւնը ունէր: Անիկա յայտնապէս ըսաւ, «Ես եւ Հայրը մէկ ենք»: Ուրիշ առթիւ մը, Հայրը տեսնել ուզող Փիլիպպոսին պատասխանեց, «Այսքան ժամանակ ձեզի հետ եմ, եւ զիս չճանչցար, Փիլիպպոս. ան որ զիս տեսաւ, Հայրը տեսաւ»:

Խոստացուած մանուկին տրուելիք հինգերորդ անունը «Ողորդութեան Իշ-

խան» պիտի ըլլայ: Այս անունն ալ հիանալիօրէն կը չարմարի մեր Տիրոջը: Երբ Բեթլեհէմի մանուկը ծնաւ, երկնային զօրքերու բազմութիւն մը սա բառերով աւետեցին անոր զալուստը: «Բարձրութեան մէջ Աստուծոյ փառք, ու երկրի վրայ խաղաղութիւն, այն մարդոց մէջ որոնցմէ նա հաճոյ է»: Յիսուս աշխարհ եկաւ, որպէսզի աշխարհի մէջ խաղաղութեան թագաւորութիւնը հաստատէ, նախ մարդիկը Աստուծոյ հետ հաշտեցնելով. եւ յետոյ մարդիկը իրարու հետ ուղիղ յարաբերութեան մէջ դնելով: Մարդիկ երբէք ուղիղ յարաբերութեան մէջ պիտի չըլլան իրարու հետ, որքան ատեն որ Աստուծոյ հանդէպ ուղիղ դիրք մը բռնած չէին: Անկարելի է որ մարդիկ իրենց ընկերներուն հետ ներդաշնակութեամբ ու խաղաղութեամբ ապրին, մինչեւ որ իրենց հոգիները չներդաշնակաւորուին (attune) Աստուծոյ հետ: Յիսուս հոգիները դաշնակաւորելու պաշտօնով աշխարհ եկաւ: Անիկայ խանգարած ու մոլորած հոգիները շտկելու եւ փրկելու համար ապրեցաւ եւ խաչուեցաւ: Անիկայ իր հետեւորդներուն խոստացաւ ու ըսաւ, «Ողորդութիւն կը թողու՞մ ձեզի, իմ խաղաղութիւնս կուտամ ձեզի»:

Յիսուս ինքզինքը այս աշխարհին իշխանը անուանեց: Իր քահանայապետական ազօթքին մէջ ըսաւ. «Հայր դուն իրեն (որդւոյն) իշխանութիւն տուիր ամէն մարմնի վրայ»: Եւ իր յարութիւնէն վերջ սա խօսքերով բաժնուեցաւ իր աշակերտներէն, «Ամէն իշխանութիւն ինձի տրուեցաւ երկինքի ու երկրի մէջ: Ուրեմն զացէք բոլոր ազգերը աշակերտեցէք, մըկըրտեցէք զանոնք անուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հօգւոյն Սրբոյ»: Յիսուս արքայական հրահանքներ եւ հրամաններ տուաւ: Անիկա թագաւորական յարգանք, հրնազանդութիւն եւ երկրպագութիւն պահանջեց: Նա յայտնեց թէ ինք է, «Ողորդութեան Իշխանը»:

Երբոր աշխարհ կը խոստովանի Յիսուսի իշխանութիւնը, կը համակերպի ա-

նոր օրինակին եւ խոհանրուն, եւ հր-
նազանդի անոր օրէնքներուն եւ հրաման-
ներուն, այն ատեն, եւ միայն այն ատեն,
խաղաղութիւն կ'ունենայ: Երբ ամէն մար-
մին անոր երկրպագութիւն կ'ընէ, եւ զայն
«Արքայ Տէր Ամենից» կը հռչակէ, յայն
ժամ աստիճութիւնները եւ թշնամութիւն-
ները կը վերջանան, եւ երկրիս վրայ ան-
բացատրելի խաղաղութիւն կը տիրէ: Ուս-
ղաղութեան խոստումը անոնց է, «որոնց-
մէ Աստուած հաճոյ է»: Ինքնամփոփ, նիւ-
թապաշտ, հաւատուրաց Աստուծոյ ուժա-
ցած մարդկութեան համար խաղաղութիւն
չկայ: Թէ որ աշխարհ հաւատաց Քրիս-
տոսի, խաղաղութիւն պիտի ունենայ: Իսկ
թէ որ չհաւատա՞յ: Այդ պարագային իր
ռովութիւններ, բաժանումներ, սուրբեր,
պատերազմներ, արիւնհեղութիւններ, սո-
վեր եւ այլն դժբաղդութիւններ: Տա-
ռապեալ եւ մոլորեալ աշխարհին սա է
գլխաւոր Տէրովը խօսքը, «գոնէ այս քու
օրունդ մէջ գիտնայիր քու խաղաղու-
վիայ տեղատարփի պէս պիտի գան խը-
թիւնդ. բայց հիմա ծածկուեցաւ քու աչ-
քերէդ»:

Դարեր առաջ Եսայի մարգարէանա-
լով ըսաւ. «Վասնզի մեզի մանուկ մը ծնաւ
մեզի որդի մը տրուեցաւ, եւ իշխանու-
թիւնը անոր ուսին վրայ պիտի ըլլայ, ու
անոր անունը պիտի կոչուի, Սքանչելի,
Որհնդակից, Հզօր Աստուած, Յաւիտե-
նականութեան Հայր, Ուղաղութեան Իշ-
խան»: Բեթլեհէմի մանուկին մէջ այս
մարգարէութիւնը գտաւ իր կատարեալ
լրացումը: Ծնունդի առթիւ այս հրաշալի
մանուկին ծննդեան տարեդարձը կը տօ-
նենք: Եւ ասիկայ է Ծննդեան պատգամը:
«Ով մարդկութիւն, ահա քու Արքայդ, որ
քեզի կուգայ: Ոոնարհէ անոր առջեւ, հա-
ւատայ անոր: Հիացիր անոր իբր «Ըսքան-
չելի». վստահէ անոր իբր «Որհնդակից».
պաշտէ զայն իբր «Հզօր Աստուած». յանձ-
նուէ անոր իբր «Յաւիտենականութեան
Հայր». եւ հնազանդէ անոր իբր «Ուս-
ղաղութեան իշխան»: Եւ ասանկով պիտի

վայելես երկնից աներեւակայելի բարեբ-
նեքը եւ օրհնութիւնները»:

Բ. Ս. ԼԵՒՈՆԵԱՆ

Թրոյ, Ն. Ե.

Ծանօթ. — Այս յօդուածը պատրաստուած
էր մեր Ծնունդի քիւիս համար, բայց ինչ-
պէս արդէն յիշեցիմք անկարելի եղաւ այն
մասնաւոր քիւր ժամանակին զրկել:

ԳՈՂԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ՕՐՈՒԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հետեւեալ նամակը քանի մը օր ա-
ռաջ հասաւ խմբագրութեան: Թէեւ
նիւթը հին, բայց պարունակութիւնը
միշտ քարմ է, ուզեցիմք հրատարա-
կել:

Ծ. Խ.

Միշտ ժպտուն բաղդի մը գրկերուն
մէջ ծնած Հզօր ու ազնիւ աղգերուն, մեծ
տօնն է այսօր:

Ճոխ սեղաններ սարքուած: Ծնողքներ
մասամբ, հաւաքած իրենց թեւերուն տակ
թերեւս, կապարի ու թնդանօթի տեղա-
տարափէն վերապրող սիրելի ու հերոս
քաջերը իրենց: Կ'ուտեն ու կը խմեն այս
օր կրկնակ տօներուն առթիւ: Իրենց պատ-
մական «Thanks-giving»-ի ու մանաւանդ,
նորածին Հաղութեան մը ի պատիւ, վեր-
ջաբանը իրենց զրկանքի ու կարօտի ող-
բերգութեան:

Այսօր գողցուած է երկնային դրախ-
տը իր փառք ու պերճանքովը, երգովն ու
երգեցիկներովը գետեղուած երջանիկ ըն-
տանիքներու յարկերուն ու սրահներուն
մէջ:

Սուրբերը աշխարհը անմեղ նախան-
ձի լուծութիւնը կը պահէ այսօր ու գիշեր:
Այս օր ես ալ Հայ Ղազարոսին ձեռ-
քէն բռնած, ո՞վ Հայ եղբայր, դրանդ
առջեւ կը բերեմ զայն:

Ամօթով մի մնար օտարին քով, քու
սեղանակցիդ առաջ, զի այն միսէդ միս,
արիւնէդ արիւն ու ոսկորէդ ոսկոր է: Մի

ըսեր ո՛վ ազնիւ սիրտ, ես չեմ ճանչնար
այդ ախտաւոր մահկանացուն: Յիշէ Յի-
սուսի շանթաւարիչ կծու նայուածքը
Պետրոսին: Լաց լացող եղբորդ Հեռ Հի-
մա: Ուրացողն ալ վուլաչ, ինչպէս լացաւ
«Ուրացող աշակերտը»: Բայց այն լացը
դառն է եւ Հիւժող:

Լափող բոցէն ու խոցէն հրաշքով
կանգնած, հալած ու մաշած, ուժասպառ
Ղաղարոսներն ունին այսօր միեւնոյն
պատճառն ու իրաւունքը փառաբանու-
թեան ու «Thanks»-ի: Աւա՛ղ... փարթամ
ու ճոխ սեղաններէն փշրանքներ կ'սպասեն
դժբաղդաբար: Շատ մօտ անցեալին մեզի
նահապետական սեղանները, զարդարուած
համադամներով, այսօր դրոց մը եղած են
պատմական կամ առասպելական: «Միւ-
սաֆիր»ը Աստուած կը զրկէ, այս է Հա-
յուն համոզումը, իրենց նահապետական
չըջանականերուն մէջ, հետեւաբար անօթի
ու անպատասպար լքել Աստուծոյ զրկած
ծառան, անբաւելի մեղք մըն է Ամենակա-
լին առջեւ, աններելի անպատուութիւն մը
իրենց նախահայրերուն ոսկորներուն, ան-
սրբելի աղտ մը մարդկութեան ճակա-
տին:

Ահա պատմեմ, ո՛վ արտասահմանի
քոյր եւ եղբայր թէ մայրդ ու հայրդ կո-
րաքամակ, քոյրդ ու եղբայրդ դաւիադէմ
ի՞նչպէս դիմաւորեցին այս օրը:

Այս օր երեքշաբթի է, Ատանայի պա-
գարի օրն է աչսօր: Աղքատներուն սրտին
ուժգին բարախած ու քսակնին նիհարցած
օրն է: Անօթի Հայուն մտքին անդորրու-
թիւնը, խղճին խաղաղութիւնը, երեսին
ժպիտը այս օրուան «փիլյացէ»յէն կախում
ունի:

Առտուն կանուխէն աղօթքը փսփսած
յանուն Երրորդութեան, չուվալն ուսին,
կը վազէ:

«ԱՂԱ... ԱՂԱ...» աղերսարկու բա-
ռերը այնպիսի շեշտով մը կ'ուղղէ, գինե-
րը հարցուցած առեն, մեղաչ Տէր, իբր
թէ ԱՂԱն է Աստուածը:

Շարթուան մը արիւն քրտինքովը լե-
ցուն քսակը պարպած Հայ մալր մը, կա-

մուրջին վրայ վը հանդիպի ինծի, բեռնա-
ւորուած շարթուան մը պարէնովը իր զա-
ւակներուն: Կաթիլ մը արցունք սառած էր
աչք անցեալի ունեւոր ու բարեկեցիկ ըն-
տանիքի զաւակին աչքին մէջ: Կը հարցը-
նեմ.—

«Ի՞նչ է տէրտղ մայրիկ»:

«Քա՛ քէօէթ ըլլիմ եսվրում, էս ի՞նչ
էվուր հասանք, ցորենը թիւմընը կլօխն
է առած կ'երթայ կո: Ծըմեռն է, էհէ է-
կաւ, ի՞նչ պիտ ըլլի վերջերնիս, չեմ
կիտնար»:

Ստիպմամբ սրտիս զայրացած թելե-
րը զսպած կ'ըսեմ.

«Աստուած ողորմած է, դուռ մը կը
գոցէ ու տասը դուռ կը բանալ»:

Առաւօտուն կանուխէն ո՛վ Հայ քոյ-
րեր բարեհաճեցէք խանդարել ձեր քունը
խաղաղ: Այցեկինք 5-6 ընտանիքներու իր-
բեւ բոյն ծառայող գետնայարկ սենեակը.

«Կը մսիմ մէր սար կտրայ» պոռալով
քնացող (եթէ երբէք քուն է) պղտիկները
«մէր, փերթ մը հաց տուր էնօթի քեմ» սըր-
տածմիկ ողորովը կ'արթնան:

«Արապին դօուր էսկից շատ ըրահաթ
էինք, Հոն չի մեռանք օտարին տանակէն
էս տէղս, Հայուն դրկին մէջ, էրմէնիին
աչքին առջեւ պիտի սառինք, անօթութենէ
մեռնինք պիտի: Ամէրիքանէն, Մըսըրէն
նամակ, տըրամ չուդար»:

Յոյսի աղբիւր մը վարծելով արտա-
սանամք, լարուած ուշադրութեամբ պա-
պակած ու չորցած բերաններ, կ'երկնա-
ւանոր:

Ո՛վ արտասահմանի եղբայրներ, թօշ-
նելու դատապարտուած Հայ-ծաղիկներու
աւերն էք: Գարունն էք ձեր սրտի վտոր-
ներուն: Արիւնի ձմեռէն մեա մերկ դուր
ելան:

Կարծիր ձմեռէն չարութիւն առա-
սի մը թշուառներու ծիծեռնականներն էք
որ կը ճախրէք մեր մուծ Հորիզոններու
վրայ, ձեր համակրական զգացումներով
ցաւակցութեամբ, նամակով ու դրամով

Առատ ու չտակ աղբիւր մը,
Տաք ու պայծառ արեգակ մը,

Զուարթ ու անհոգ գարուն մը կ'ուզենք ապաՀովել լքուածներուն, կտոր մը չոր Հաց անօթին, ձեռք մը մերկութիւնը գոցելիք լաթ, պատսպարան մը անօթեւաններուն:

Ահա այս օրն է Հայուն Thanks-giving ի օրը, երբ այս անհրաժեշտ պէտքերը Հոգացուած են: Օրն է այս օր՝ վաղը շատ ուշ է:

Գ. Մ. ԱՅՃԵԱՆ-ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

Ատանա

ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿՈԶԵՐ

ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՃԻԳԻ ՄԸ ՊԵՏՔԸ

Ի՞նչ է որբը:

— Անգոր նեցուկ մը, որուն պիտի կռթնի մէջքը կտորած Հայութիւնը:

Դարերով, ու մինջեւ չորս հինգ տարի առաջ, Հայութիւնն էր որ իր որբերը կը պահէր անգին գոհարներու պէս: Այս օր, սաայն, որբերն են որ Հայութիւնը պիտի պահեն արշալոյսներով լեցուն սըրբատուիի մը պէս:

Եզիպտոսի Հայ Որբախնամ Ընկերութիւնը, այս ճշմարտութիւնը իրեն դաւանանք ըրած, Հետզհետէ ընդարձակած է իր գործունէութեան դաշտը, յենով իր Հասօթի միակ աղբիւրին, Հայ Ժողովուրդին ոսկեմաքուր սրտին վրայ միայն:

Այս Համազգային Հաստատութիւնը Հիմնուած է 1905ին, արդէն գոյութիւն ունեցող նոյնանպատակ ընկերութիւններու Համաձուլումովը, եւ մինջեւ ահաւոր պատերազմին սկիզբը որբեր խնամած ու կրթած է, Հայաստանի զանազան քաղաքներուն մէջ:

Հայ Որբախնամ Ընկերութիւնը յաջողած է պատերազմի Հուրքին մէջէն իր նպաստները Հասցնել Ն. Ս. Օժութեան, Էջմիածնի Վեհ. Կաթողիկոսին, յատկացուելու Համար Կովկաս ապաստանած Հայ որբերուն:

Անոր այժմու գործունէութիւնը կը տարածուի Հետեւեալ ձեռնարկներուն վրայ:

1. Պաղտատ. Պազուպայի Որբանոցը 1250 որբերով:

2. Ատանայի Որբանոցը, որուն պատըսպարած 600 որբերուն թիւը, վերջերս յանկարծ բարձրացաւ 960ի, եւ դեռ կ'սպասուին ուրիշներ:

3. Այնթապի Որբանոցը, առ այժմ 200 որբերուն միայն բաւական է:

4. Լիբանան—Անթուրպի Որբանոցին 600 որբերուն կրթական խնամքին ըստանձնումովը գործակցեցանք Ամերիկեան Կարմիր Խաչին, որուն Հովանաւորութեանը տակ էր սոյն որբանոցը:

5. Դամասկոսի Որբանոցին 220 որբերուն ժամանակաւոր խնամքը:

Ծանօթ. Սոյն վերջին երկու որբանոցներուն որբերը, ներգաղթի միջոցին, Կիլիկիա փոխադրուած են ծանօթներու կամ բարերարներու կողմէ:

6. Մին Աղէքսանդրիա, միւսը Գահրէ Հաստատուած երկու Հանդերձարաններ, ուր Որբախնամին Տիկնանց Յանձնախումբերը Ժիրաժիր կ'աշխատէին մեր որբերուն Համար Հանդերձեղէն պատրաստել:

Այսօր, ուրեմն, Հայ Որբախնամ Ընկերութիւնը իր Հովանաւորութիւնն ու խնամքը կը տարածէ 2,400է աւելի որբերու վրայ, եւ անոնց զանազան կարիքներուն Համար պէտք ունի տարեկան առ նուազն 24,000 ոսկիի: Այս Հաշիւէն դուրս են Բրիտ. եւ Ֆրանս. Զին. Իշխանութիւններէն զանազան ձեւով ստացուած նըպաստները, Պաղտատի Համար սնունդ, Ատանայի Համար ալիւր միայն: (Այնթապի Համար դեռ ոչինչ): Այս Հաշիւէն դուրս կը մնան նաեւ պատահական նպաստները, 1,500 ոսկի որ առաջին կոչին իսկ զրկած ենք Կեսարիա, Սուրիա Համատան:

Ասկէ մօտաւորապէս տարի մը առաջ արտասահմանի Հայութեան մեր ուղղած կոչին խրախուսիչ արդիւնքն եղաւ 8,000 ոսկիի գումարը, զոր ազնուասիրտ Հայ

անհատներ եւ Հաստատութիւններ, ըզմայլելի ճշդապահութեամբ մը, փութացին զրկել մեզի Ամերիկայէն, Իտալիայէն, Անգղիայէն, Ֆրանսայէն, Զուիցերիայէն Հապէշիստանէն եւ այլն:

Այսօր մեր գործունէութեան դաշտը եռապատիկ ծաւալ մը ստացած է, եւ մենք խորապէս կը ցաւինք որ, դեռ բազմազար որբեր անտէր ու անխնամ կը մնան թէ անապատներուն եւ թէ Կիլիկիոյ մէջ ինչպէս կը վկայեն նաեւ մեր Կիլիկիա զրկած մասնաւոր պատուիրակութեան անդամները:

Օրուան Հրատապ աչա պէտքին կարելի չափով գոհացում տալու Համար է որ անգամ մըն ալ կը դիմենք Ամերիկահայ, կտրիչ գաղութին, որ բարութիւնն ունենայ Գերագոյն ճիշդով մը օգնութեան փութալ մեզի:

Ա. Միանուագ նպաստներով,

Բ. Կազմակերպուած Հանգանակութիւններով,

Գ. Զանազան Որբախնամներ, Կարմիր Խաչեր, Հ. Ե. Ք. Ընկերակցութիւններ, Ք. Զանապետներ, եւ այլ Հաստատութիւններ մեզի Հետ յարաբերութեան մտնելով:

Դ. Նոր մասնաճիւղերու կազմութեամբ,

Ե. Որբանուէր երեկոյթներ, Հանդէսներ, պազարներ, եւն. սարքերով:

Ամէն սրտի տէր Հայու եւ Հայուհիի կ'ուզեցնք այս կողմ, վստահ թէ՛ անոնք առանց վայրկեան կորսնցնելու յօժարակամ պիտի լծուին մեր Որբախնամ գործին, ապահուելով անոր ամէն Համակրանք եւ թանկագին օժանդակութիւն:

Մչակած ենք ծրագիր մը՝ մեր որբանոցները ինքնապահ ընելու, եւ այդ մտք ալ փոքրիկ փորձ մը կատարելու վրայ ենք զանազան արհեստներ ներմուծելով Ատանայի մեր որբանոցին մէջ: Բաց լուրջ ձեռնարկ մը, առ նուազն, քսան հազար տալար կը պահանջէ մեծ ու պզտիկ գործիքներու եւ կամ նիւթերու Հայթաիլութիւն Համար:

Այս կերպով է միայն որ՝ մենք Հրեանք աւորութիւնը կունենանք՝ խնամքի եւ սիրտի գորգերանքի առարկայ դառնելու դեռ անտէր անտիրական որբերու նոր շարաններ, Համոզուած թէ որբախնամ գործը նոր Հայաստանի Հիմնարկէքին ձեռնարկն է զարգացալէս: Որբանուէր տեւէ գործիչ, ուրեմն Հայաստանի վերաշինութեան մը շահը պիտի նկատուի անտարակոյս:

Որք մը որդեգրել կարելի է տարեկան 60 Տոլարի կանխիկ վճարումով, բարեսիրտ անհատներ եւ ընկերութիւններ չպիտի փութան անշուշտ, միջոցնել ընծայել մեզի իրենց անունով եւ ուզուած թիւով որբեր խնամելու:

Որբերուն Հետ դրական խրախոյս կ'սպասենք անՀամբեր:

Հայ Որբախ. ընկ. դիւանին կողմէ (Վեր.) Հ. Ս. ԽԱՆԴԱՄՈՒՄԼԱՆ

Վարչական ժողովին կողմէ ՀԱՅ

Բ. Թ. ԴԱՅԱԵԱՆ

Զէքերը ուղղել առ

NATIONAL BANK OF EGYPT
for Vorpakhenam
Cairo, Egypt

Նամակները ուղղել

SOCIETY FOR ARMENIAN ORPHANS
(Vorpakhenam)
P. O. B. 1498
Cairo, Egypt

ՀԱՅ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ

Սիրելի ընկերներ.

Հայ դատը այսօր ճգնաժամային նոպաներէ կ'անցնի, եւ գուցէ խիստ վշտանալուի:

Երբ արդարութեան Համար մղուած այս մեծ պատերազմը վերջ գտաւ, ո՞վ կ'տարակուսէր թէ, դարերէ իվեր մարդկութեան ու բարձրագոյն քաղաքակրթութեան Համար մարտիրոսացած մեր ազգաբաժնեալ պիտի լըուէր, մեր անմեղներու մեր Հերոս եղբայրներու արիւնով չափ

ուած դատը կրկին պիտի անտեսուէր: Ասիկայ անկարելիութիւն կը համարուէր, սակայն կը վախճանք թէ այդ անկարելին իրականութեան կը մօտենայ:

Մեր ազգը լքուած ու առանձին կը գտնուի, իր սոսկալի ճակատագրին առաջ: Անիրաւութեան եւ ապերախտութեան խառաղանները մեր գլխուն կ'իջնան: Մենք Ամերիկեան մարգանքով կը թուած Հայ զինուորներս կարելի է որ անտարբեր եւ անզոր մնանք: Գիտնալու ենք թէ մեզ շրջապատող եղեռնը շատ մեծ է:

Մեր ուժերը կազմակերպելու ժամը արդէն Հնչած է, եւ այդ ձայնը կրկին ու կրկին կը Հնչէ մեր ականջներուն, մեր մայրերու, քոյրերու, եղբայրներու եւ ո՛հ անբզու մանուկներու Սուրբ արեան մէջ:

Ուստի այս պահանջն մղուած Ֆիլատէլֆիոյ Հայ-Ամերիկեան զինուորներս զմէկմեկու կազմակերպութիւն մը ունեցանք ԱՄՆ «Ամերիկահայ Վեթերաններու Միութիւն» անունին տակ Հաւաքական դերմարդկաշին ճիգով, որոշ եւ դրական մասնակցութիւն մը բերելու Հայ դատի բարուք լուծման համար նպատակ ունենալով:

1. Կազմակերպել անմիջապէս, աշխարհի մեծ պատերազմի մէջ, Ամերիկեան դրօշին տակ ծառայող բոլոր Հայ ընկեր վեթերաններու ուժերը:

2. Իբր Ամերիկեան քաղաքացիներ եւ իրր միակ կազմակերպուած ուժ զիմել օրինաւոր Հեղինակութեան, Washington, D. C.

Ուստի վստահելով Ամերիկեան արդարութեան եւ Հայ դատի տիեզերական պահանջին, Կոչ կ'ընենք բոլոր Ամերիկահայ ընկեր զինուորներու, որ անմիջապէս առանձ ժամանակ կորսնցնելու, կազմակերպուին իրենց պատկանած գաղութին մէջ:

Մի սպասէք մէկը ձեզ մղէ այս գործին մէջ, դուք եղէք շարժման գլուխը եւ հոգին:

Այն բաժինը որ մենք Հայ զինուորներս պիտի բերենք ի սպաս արդարութեան եւ

Հայ դատին, մերն է անիկայ եւ ոչ թէ ուրիշին: Պէտք է անմիջապէս գործի ձեռնարկել, մի դուցէ վաղը շատ ուշ ըլլայ:

Անհատական եւ հատուածական ըմբռնումներ պէտք է տեղի տան վըտանդուած Հայրենիքի մը շահերուն առջեւ:

Մտնենք անդամ մըն ալ զինուորական մըթիոլորտի մէջ եւ գործի լծուինք զինուորի չատուկ անձնուիրութեամբ:

Կեցցէ՛ Ամերիկեան աստղադարձ պանծալի դրօշակը:

Կեցցէ՛ արդար Հայ դատը:

Կեցցէ՛ զինուորներուն ուժը:

Չինուորական աշխոյժ բարեւներով ի դիմաց Հայ-Ամերիկեան Վեթերաններու Միութեան,

Ատեմապետ. ԼՈՒՏԵՐ Մ. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

Ատեմադպիր. ԱԵԻՏԻՍ Ա. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

Ծանօթիւքիւն.— Կազմակերպուելու մանրամասնութեանց դիմել կազմակերպութեան Ատենադպրին.

AVADIS A. LUCINIAN

219 So. Frazier St.

Philadelphia Pa.

ՀՈԳԵՒՈՐ ԿԵԱՆՔ

ՓՇՐԱՆՔՆԵՐ

Կեանքիդ օրինակը Աստուած ըրէ՛, եւ դուն ալ ուրիշներու տիպար օրինակ մը եղիր:

Պէտք է աղոթենք թեւեր ոռնենալու համար. բայց եթէ չկրցանք դանոնք ստանալ, գոնէ ուրախութեամբ եւ համբերութեամբ քալենք:

Եթէ մարդ չկամենար երկինք երթալ Գողգոթայի ճամբով, բնաւ չկրնար երթալ: Շատեր կը յարին այնպիսի կրօնքներու ուր խաչ չկայ, Հետեւաբար ճամբայ չկայ երկինքերթալու. ուրեմն Հնազանդութեամբ եւ համբերոթեամբ խաչդ կրէ:

(Յովհ. 10: 14: 15: 27) Յիսուս մեր զօրապետը մեր արջեւէն կերթայ եւ ոչ թէ ետեւէն. Անիկա չի հրամայեր մեզի մեր խաչը կրել առանց նախ ինք կրելու. Անիկա կը կանչէ եւ ոչ թէ կը քաշէ: Երանի առնոր որ Անոր ձայնը կը լսէ, եւ կը Հետեւի Անոր:

Կիչնանք ելլելու Համար եւ աւելի սրտանց սրտերազմելոո Համար, ինչպէս կը քնանանք արթննալու Համար:

(Մատթ. 3: 1-2) Թող բան մը չը կենայ քու եւ լոյսիդ մէջտեղ: Երկինգ կը նըշանակէ Աստուծոյ Հետ ըլլալ:

Կիրակի օրուան Աստուածը լուր օրերու Աստուածն ալ է. որբանոցներոո Աստուածը նաեւ շողայի Աստուածն է. աղոթքի ժողովներու Աստուածը նաեւ տան Աստուածն է. բարձր կատարներու Աստուածը ցած ձորին մէջի Աստուածն ալ է: Ուրեմն քաջալարուէ:

Այն գործը կամ խօսքը զոր ուրիշ մը կը վնասէ եւ երրորդ մը կուրախացնէ, բնաւ մի ըներ:

Գրգմամբ եւ բարկութեամբ գործ սկըսիլ ալեկոծեալ ծովու վրայ ճամբորդելու կը նմանի. Համբերէ մինչեւ ալիքները դադարին:

Աղոթքը երկնից դռները բանալու բանալին է, սակայն երբեմն բանալին ժանգոտած կըլլայ եւ դուռը չը բացուիր, այսինքն, աղոթքը անձնասիրական ժանգով լեցուած կըլլայ ու երկնից դուռը չը բացուիր. նիւթական իւղը բանալին, իսկ Հոգւոյն իւղը աղոթքը, մաքրելով դռները կը բացուին:

Կը սիրենք զմեզ անտեսելով մեր յանցանքները նոյնը պէտք է ընել մեր ընկերներուն:

Յիսուսի սորվեցուցած աղոթքը Հանդէպ մեր եղբօր ուղիղ գտնոտիլն է:

Երեկը յիշողութիւն մըն է, Այսօրը բարեբաղդութիւն մը, Երեկը արտաշնջումն էր, Այսօրը ներշնչում մըն է, Երեկը պատկեր մըն էր խղճի պատին վրայ կախուած, Այսօրը ոսկեգոյն դաշտ մըն է Հնձուկելու պատրաստ: Այսօրը է Երէկ ա-

ռառել Այսօր, «Այսօր»ը է ցած աստիճանը վաղուան գագաթը Հասնելու:

Շատ անգամներ պարապ տեղը մեր օրերը կը վատենք, ու կը նետենք, մինչդեռ անոնք մեր գանձերն են: Սակայն չը յուսահատինք, տակաւին շարժուան մէջ եօթը օրեր կան, գոնէ իմաստուն լինինք զանոնք Համրելու եւ լաւ գործածելու:

Գրխտոնէութեան տրոտած ծանր ապտակը դըսէն չէ այլ ներսէն է:

Ձեռք կրնար ապլիլ մի քանի ճշմարտութիւններով, այլ պէտք է բոլոր ճշմարիտ սկզբունքները պահել ապրելու Համար:

Արտասպումած Նիւ Եօրքի

Հայ Աւետ. Եկի Թերթիկէն

ԽԱՁԷՆ ԶԱՅՆԵՐ

Ե.

«Ծարաւի եմ»:

Յովհ. 19:28:

Ո՛վ կեանքի աղբիւր, Դուռն որ համարձակ, Տաճարին հսկայ կամարներուն տակ Ըսիր՝ կեանդանի ջուրն ես յորդառատ. Պապակներ մարդ, մաքրող անարատ:

Ան Սամարացի կնկան յայտնեցիր Վեհ, հոգեգուարն պարգեւդ ենկնածիր. Թէ պէտք էր խըմել ջուրէդ կենսաւէտ, Որ չի ծարաւեր բնա՛ւ, առ յաւէտ:

Քեզ հաւատացող բոլորին համար Վսեմ խոստումներ ըրիր անհամար, Ըսիր նաեւ քէ կեանդանի ջուրի Յորդ գետեր պիտի ներսերնէն բոլի:

Բայց զարմա՛նք, Յիսուս, հիմա դուն այսպէս

Կը կանչես ճայնով տխուր աղեկէդ. Թէ «ծարաւի եմ», ի՛նչ խորհուրդ է աս... Ի՛նչ հակասութիւն անգնմին, անհաս... վր

Ո՛հ, ծարաւի ես գիտեմ, իմս Յիսո՛ւս, Մեր փրկութեամբ, ո՛հ, մեր ամենուս. Ու այդ ծարաւը հոգիդ կը տապկէ, Ինչ հոգ քէ Քեզի ամբարիստ կեանքէ:

Կը մատուցուի քեզի քոյրս, Մինչ հոգիներու Դուս ծարաւի մ'ես. Զէ՛, այդ ծարաւդ Յի՛սուս, չի մարիր, երբ չի կործանես սոսիս անյարիր:

Սիրտս ալ մէջը մեղքի կըրակիմ Ոհ, կը բորբոքի յար տառապագիմ... Քու ծարաւիդ ես ծարաւիմ եմ, Հոգիս ձեռքերուդ մէջը կը դնեմ...:

ԳՐ. Հ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

Արտատպուած «Գեթսեմանի»էն

ՄԻՍԻՈՆԱՐԱԿԱՆ ԱՆԿԻՒՆ

ԼՈՒՐԵՐ ԱՍԿԷ ԱՆԿԷ

— Հնդկաստանի միլիոններուն մէջ, որոնք Քրիստոսի աւետարանին միւթաբուրժենէն գրեթէ բոլորովին զուրկ են, կը գտնուին խուլ եւ մուկ Համբեր: Ասոնցմէ զատ Կոյրերու Համար քիչ յոյս կայ կըրոսպաշտ երկիրներու մէջ: Մէկ նաշանդի մէջ 105,722 կոյրեր կան, եւ ամբողջին Համար երկու Հաստատութիւններ միայն:

— Երկու Ափրիկեցի ցեղապէտներ Մր. Զամբրս (Միսիօնարին) կուզան եւ կը խնդրեն ասկէ: «Մեզի Քրիստոնեայ ուսուցիչներ զրկեցէք»: Զամբրս պատասխանեց «մէկը չեմ կրնար զրկել, որովհետեւ մարդ չունինք»: Երկու տարի վերջը նոյն երկու մարդիկ կրկին դիմեցին Զամբրսի. այս անգամ Զամբրս ինք պատեհութիւն ունէր եւ գիւղէ գիւղ ճամբորդելով Կիրակի առտուն Հասաւ անոնց տեղը: Զարմացմամբ լիցուեցաւ ան երբ տեսաւ որ ամբողջ ցեղը իրենց ծունկերու վրայ եկած էին, բացարձակ լուրթեամբ:

Զամբրս ցեղապէտներուն մէկին Հարցուց «Ի՞նչ կ'ընէք այսպէս»: «Կ'աղօթենք կոր» ըսաւ Ափրիկեցին: «Բայց բառ մ'իսկ չէք արտասաներ»: Ափրիկեցին նորէն պատասխանելով ըսաւ, «Սպիտակամորթ մարդ, չենք գիտեր թէ ի՞նչ ըսելու ենք: Երկու տարի է ամէն Կիրակի առտու Հոս կը ժողուինք. չորս ժամ շարունակ մեր ծունկերու վրայ եկած այսպէս կ'աղօթենք բայց չենք գիտեր թէ ի՞նչ ըսելու ենք»:

(Քրիստոս Ուրբեր)

— Սպանիոյ մէջ, գիւղին մէկը Հետեւեալ կերպով սկսաւ եկեղեցի մը յառաջ դալ եւ ածիլ, Կը պատմէ Թ. Ֆրիտեր:

«Գիւղացի մը Մատրիտ եկաւ բռնաբերելու մեծ գործողութեան մը Համար: Առողջանալուն կիներ եկաւ որպէս զի աւուսինը տուն տանի: Մատրիտ եղած ատեն տիկինը կեանքին մէջ առաւելին անգամ ըլլալով Սբ. Գիրք մը կը տեսնէ, եւ զանիկա կը դնէ: Երկուքը մէկ աչք եւ վին, Կսկսին կարդալ Աստուածաշունչ Մատեանը եւ իրենց առջեւ նոր աշխարհ մը կը բացուի, Աւետարանի զօրութիւնը զանոնք նուաճած էր: Խաղաճոյ եւ յարեցող մըն ալ աւելցաւ անոնց թուոյն: Սբ. Քրքէն զատ Պրնեանի «Քրիստոնէին ճամբորդութիւն»ը ունէին:

«Օր մը այս գուղէն նամակ մը ստացաւ որուն անունը անգամ ինծի անծանօթ էր, ինդրելով որ Հոն երթամ որովհետեւ խումբ մը մարդիկ կան որ Աւետարանի քարոզութիւնը մտիկ ընել կը փափաքին: Գացի եւ Հակառակ կղերներու ընդդիմութեան կրցայ քարոզել տան մը բակին մէջ ներկայ ժողովուրդի մը:

Միշտեմէրի Ռեվիւ ալ տիւր Ուրբիտ

— Դատարանի մը մէջ 700 դատաւարտուածներէն 600ը յարեցած վիճակի մէջ կատարած էին իրենց ոճրագործութիւնները: 600էն 500ը վկայեցին թէ ծխախոտի սովորութիւնը առաջնորդեց գիրենք գինովութեան:

ԹՈՒՐՔԵՐԵՆ ԲԱԺԻՆ

Հայկական Միությունում չօգուգադատա տէյիլիզ. վէ այնի վագըթտա շու աթիտէրի պէնտին միւթտէսի օլ տէրէճէ վագթա միւնասիպ տիր քի դարիունա թագտիմ էտէրիզ: Պունու պիր րէսալէ Հալինտէ թագ էտէճէյիզ. սաթուն արմագ իշին «Լուսաւորիչ» է միւրէճաաթ օլունսուն:

«ՄՆՈՒՆԴ ՄԵԼԵՅԻ»

Փրօֆ. Հեմրի Վեմ Տայֆ (*)

Բէվէպլէրտէն էօթէ, ասիւման տիրարընտա թաթիլ վագթը իտի: Օլ տիրարը իհաթէ էտէն նուրուն պէօլիք չարիարը իլէ տէօնէն կիւմիւլ չանլար ինլէմէքտէ իտի: Անլէրտէն Հասըլ օլան սէտա շէՀրին ալթուն սօգաղարընա, աղաճլարլէ դափուլը եօլլարընա, զանպագլարլէ մէմլու չիմէնղարընա վէ Հալաթ Ըրմաղընըն դըլլարընա չիյ կիպի տիւլմէքտէ իտի: Պու չանլարըն նաղմէսինի իլիթտիլէրի անտէ իլլէմէքտէ օլան մէլէքլէր կիրուհի պիրտէն օյունա, վէ օյնամագտա օլանլար իսէ իշէ թէշէպալիւ էթտիլէր: Չաղը իլէ թէրէնիւմսաղ օլանլար սիւքիւնէթ իլէ տինլէմէլէ տուրտուլար:

Բէնտի պաշընա կէշթ ու կիւղար իլէ միւթէլաա էտէնլէր դօնուլմագ իւղրէ եան եանա կէլտիլէր: Ձէմինէ վէ սաիր սէյիարէլէրէ խուուսի իշ իշին կիթմիւլ օլանլար իսէ, աղչամ իւղէրի եուվալարընա տօղրու թէլրան էտէն դըրլանղըճլար միսիլու չապուգ դանատլար իլէ ափտէթ էթտիլէր:

Պու թաթիլ եօղունլուգտան րահաթ-

(*) Պու պէնտին միւլլիֆի Ամէրիգանըն մէշհուր էհլ ի քէլամ վէ դալէմլէրինտէն պիրի օլուպ էվրօփա մուհարէպէսի դարֆընտա Ամէրիգանըն Ֆիլէմէնկ էլլիսի իտի:

Մ. Մ. Ա.

լանմագ իշին տէյիլ իտի, չիւն օլ տիրարըն էհալիսի հիշ «Օսանտըմ» տէմէղ: Ֆագաթ օրտատա, զէմինտէ օլտըղը միսիւլլիւ մէսուտիյէթին սըրըր թէպէտտիւլաթ տըր վէ սօնսըղ մէսէրրէթ իշ վէ իսթիրահաթ, իւնսիյէթ վէ եալընըլըգ, մուսիգա վէ սիւքիւնէթ իլէ դարընըգ էօրիւմիւլ տիր: Անլէրին ույղուսու պիգէ օլտըղը կիպի կէլմէղ, եանի պասարըն դարարմասը վէ րուհուն դանատլարընըն եօրուլուպ դափանմասըլէ տէյիլ, իլլա կէօղլէրին տահա տէրին վէ տահա տօղուն նուրա աշըլմասըլէ, վէ շէմսի սէվէն դուշուն Հալաա Հարէքէթսիզ գաղպ պիր դանատ չարիմասը իլէ եօղարըյա տօղրու աթըլտըղը կիպի րուհուն եիւքսէլմէսիլէ կէլմը

Սէլամէթկեալ տէրէսինտէ, Իւմիտ չալընըն աղըպ Հալաթ Ըրմաղընա պօշալտըղը եէրէ եաղըն պիր քէօշէ ի սիւքիւնէթտէ պիր թագըմ մէլէքլէր օթուրմուլ դօնուլմագտա իտիլէր: Պունլարտան իւլիւ տէյիլ անմագ սաիրլէրտէն զիյատէ դուլվէթլի վէ փարլագ կէօրիւնիւյօր իտիլէր, իլլա սահիպի հիւքիւմէթ Հալինտէ զէմինտէ կէօրտիւլէրի իլլէր Հաղընտա, օրատա պուլունան միւլքիւլաթ վէ սէֆալէթ վէ անլէրի Հալլ էթմէքլիյին թարիլէրի Հաղընտա պէյան էթտիլէրի էսնատէ հէր քէս փէք տիւղաթ վէ Հալրէթ իլէ անլէրի տինլէմէքտէ իտի: Անլէրտէն պիրի, մէլէքլէրին պօյճա էն ուղունու վէ էն դուվվէթլիսի «Ձէմին դուլմ վէ Հաղըսըղըլ իլէ մէմլու տըր» տէտի: Տէրին վէ դուվվէթլի սէսինտէն, փարլագ դըրհ վէ օմուղունտան ասըլ իքի աղըղըլ դըլըճտան անլատըմ քի պու, Մէլիյին մուհարիսլէրի միյանընտա էն դուվվէթլիսի, վէ Հաղըսըղըլ իւղէրինէ հիւքի ի Իլահիյի թաթպըգ էտէն մէլէք Միւքալէլ տիր: «Տիւնեա Հաղըսըղըլգտան նէ դատար զիյան շէքիյօր, վէ ատէմլէր արասընտա կէօրտիւլիւմ պէօլիւք Ֆէլաքէթ պու տըր— շէրրին պաղուսը չօգ քէրրէ սալաշընքիւնտէն դուվվէթլի տիր վէ անը եէնէպիլիյօր» տէյու նիտա էլլէտի:

«Չալմին էլի րահիմինքիւնտէն տա-

Հա աղբը տըր: Հագգսըզ Հագգըլը բորուպ անը ալագ ալթընա ալմագտա տըր: Փաթիկըլերին օրտուսընըն պիսուշարըն չիֆթ լիքըլերինի ալ գանա պոյատըղընը կէօրտիւմ: Շէրեր պիր միլլէթին հիւրերիյէթ փէրվէր պիր գամընէ գիպ, սիլազ գօրուիլէ անլէրին խաղինէլէրինի եաղմալատըղընը կէօրտիւմ: ՍաՀիպ ի դուրուր գէնկինին Փագիրի թաՀգիր էթտիյինի, փաղըղըն վաՀիճէսինէ սօչուլտըղընը, վէ լէթաֆէթ վէ Հագգանիյէթին շէրը տա դուրուր մասէրէսինտէ սղգըլըպ էգիլտիլինի կէօրտիւմ:

«Պու շէրը գարըն անճագ պիր տէվա վար. սալիՀին էլինէ գիյատէ գուվվէթ գօյմալը: Շէրերէ գարըն տուրարագ պիշարէյի միւտաֆաա գուլմ վէ Հագգսըլըղընը թէքտիր վէ Հէր եէրտէ ատալէթի թէրֆի գըլըպ, եէնիլմէզ պաղուլար իլէ ատալէթի իլէրի սիւրմէսի իշիւն, Հագիգաթ թագվիլէ էտիլմէլի: Ախ, քեաշքը ճիւնուտը սէմալիյէ սիլազ ալթընա Հաղըլըպ սաֆ պէ սաֆ ատէմլէր արասընտա գուՀուր էտէն մուՀարիպլէրէ կիրմէք իւղրէ գէմինէ կէօնտէրիլաէ... ՍալաՀը ՓաթիՀ, ճիւմլէ շէրեր թախրիպ իլէ Մէլիլին իրատէթիլինի իճրա էթտիրէճէք իտիլէր:

«Ատտարարըն թախթարընը խարապ վէ մաղլուճարը գէնճիրլէրտէն ազատ էտէր իտիք: Գօրգուլըն տէՀէթի իլէ գալիմ վէ գօրպաղըղ պալթ էտէր վէ գամընը գօրու իլէ թամաքեար վէ մուաննիտլէրի թէպաիյէթէ կէթիրի իտիք: Հագըր սիլաՀար իլէ պիսուշը, Հալիմի, վէ միլթէվաղընը մուՀաֆաղա էտէրէք Սէլամէթ ՈւլլաՀը մէլաիքէ գըլըճլարը իլէ պագի սագլար իտիք»:

Օ Հալա սէօյլէմէքտէ իքէն էլի գըլըճընա եէթիշտի վէ անը պաշընտան եօգարըլա գալըրըրըղընտա փարըլթըսը էթրաֆը թէնվիր էյլէտի: Միւսթէմի մէլաիքէնին կէօղլէրինտէն սէմալի ճէսարէթ նուրը սաշըլտը վէ էթրաֆը պիր Հարպ Հալասը տօլտուրըպ Հէր պիրի ճէնկէ կիթմէք իշիւն տալէթէ Հասրէթլէ միւնթաղըր իտի:

Փագաթ ԱլլաՀըն ՇէՀրի մէլտանընտան «Հարշա Հագըր» պօրուսը իշիտիլմէտի, օլ մուգատտէս տիվարարտան գըրմըղը պայրագլար թէմէվիլաՀ էթմէտի, գատիֆէ կիպի տիւզ չիմէնղարարըն իւղլէրինտէ մուՀարէպէ թրամիէթալարը տուլուլմատը: Անճագ Իւմիւտ Չալընըն ագմասընըն սէսի վէ Սէրալը Միւլիւքեանէտէն խօշ աՀէնկ նաղմէլէրին եանգօսը իշիտիլտի:

Պու էսնատէ մէլէքլէրտէն պիր դայրիսի քէլաճա պէտ իլէ Միքալէլէ մէվապ վէրտի: Օ տա ուզուլն պօյլու վէ սաՀիպ ի գուվվէթ պիրինէ պէնղէյօր իտի: Փագաթ պուլուլըն պագու տէյիլ իլլա ֆիքըր գուվվէթի իտի: Սիմասը ֆէրրաՀ վէ փարլագ, չէՀմանը իսէ թէպէտտիլ էթմէզ վէ սօլմագ տէվալմի ալէվ իլէ մէմլու իտի: Էլպիսէսի տախի, իւլգիեարսըզ պիր պէմանտա եանան պիր մէՀալէ ալէվի կիպի պիր ալէվ Հալինտէ էթրաֆընը պիւրիւմիլէ իտի: Վէ պէօյիւք գանատլարը Հէր Շէյէ գատիրին մէզպաՀը էօնիւնտէ տաիմա եանան պիր ֆէնէր Հալինտէ պաշընտան եօգարըլա տօղրու ուզանմըշ իտի: Պու նիշանլարտան անլատըմ քի Օ պաշ մէլէք Եուրիէլ—ՐուՀ իւլ շէմա, քէսքին պասար սաՀիպի. վէ թախթըն էթրաֆընտա պուլուլման պիլ ճիւմլէ թուՀլարտան գիյատէ էՀլի Հիքմէթ օլան մէլէք տիր:

«Պէն պաշ մէլէք Միքալէլին էֆքեարընտա տէյիլ իմ, վէ Հէր նէ գատար անըն Հասրէթէշ օլտըղը մագսէտէ պէնտէ վասըլ օրմագ արգու էտէր իսէմտէ ալնի վասիթալը ինթիխապ էթմէյէճէք իտիմ» տէտի: «Չիւն պիլիերիմ քի նիչէ քէրրէ սալաՀա գուտրէթ վէրիլմիլ վէ նիչէ քէրրէ պու գուվվէթ սու ի իսթիմալ օլուլմըշ տըր պիլիերիմ քի ճիւնուտը սէմալիյէ, Հաթթա քէվաքիպ ի ասիւման պիլէ պիր միլլէթ իշիւն ճէնկ էթմիշ տիրլէր, Հալ պուքի դուրուր զալէպէլի թա՛ղըպ էյլէմիշ վէ ֆիւթիւՀաթըն իւլէ էվալտը գուլմ օլմուշ տըր: Պիր գալմըն իսէլասքարլարը տէօնիւլ վէ իսէլաս էթմիշ օլտըղլարը ալնի գալմըն գալիմլէրի օլմուշ տըրլար: վէ

սունա թէպտիլ օլմուշ տըրլար: Գուվլէթ քէնտի քէնտիին չիւրիւտիւր վէ գուտրէթ խէլաս էտէմէզ:

«Պաշ Մէլէք Միքայէլ էնի տէր խաթր էտէր. պիր վազըթ Բապարն մէլէյի Իսրայէլին օրտուսընը զըլալուզլայըպ անա քէնտի տախիլինտէ օլան խասիմտէն մատա հէր տիւշմէնէ գարշը զալէպէ էհսան գըլտը, վէ Քէնան տիշարընտա պուլունան գապիլէլէրին Փէսատը անլէրին Փիւթիւ-հաթը իլէ մաղլուպ օլմայըպ Փաթիւհէլէրի Փէթէ էյլէտի: Շէօյլէքի Իսրայէլ օղուլարը խասիմէրին փութլարընա, Մօլօք, Պաալիմ վէ Աշթարօթա սէճտա գըլմաղը էօյրէնտիլէր:»

Գուվլէթ քէնտի քէնտիին երգար վէ գուտրէթ գուրթարամաղ: Աճէմլէր Պապէլի խարապ էթտիլէր, այնի վազըթտա Աճէմլէրին գուլմու պիր զաշրի խարապ էտիճիլէ պէքէյօր խտի: Բօմա հիւքիւմէթի Շարգըն պօշունտըրըղընը գըրմատը՝ մը, հալ պու քի պիղգաթ Բօմանըն պօշունտըրըղ տիւննա իւզէրինէ աղըր պաստը: Տիւլէյինիլ:

Սէլամէթ կեհազտա պիր տաղիղէ սիւքիւնէթ հիւքմրան օլտու, վէ էթրաֆտաքի թէփէլէրտէն էսէն սէրին քիւզկեար, մահպէս վէ զընտանլարտա ինլէյէն միլիօնլարճա էսիրլէրին զէնճիւրլէրինին շամաթաընը, տէփիլ գատըն վէ չօճուզլարըն ահ ու էնիյինի, առէմլէրի խաշա մըլիւլայան չէքիճ տարալէլէրինտէն Հասըլ օլան սէսի կէթիւրտի: Բիւզկեար իլէ սէս տէ գաիլ օլտու վէ Եուրիլ քէլամընա տէվամ էյլէտի:

«Գուվլէթ քէնտի քէնտիին եէր, վէ գուտրէթ խէլաս էտէմէզ: Ձէմին ճէհալէթ տէն մէյտանա կէլէն նիֆադ ու չէգադ իլէ տօլու տըր. վէ պու պէօյլէք շէրրէ գարշը պիրիճիք տէվա էհալիյի թալիմ ու թէր պիլէ էթմէք տիր: Առէմլէր շէրրի պիլմէտիլէրի իշիւն տիր քի անըն գուվլէթինէ թէսլիմ օլույօրլար: Շէրր անճադ պիր ճինո համադաթ վէ հազարըղըլէ իսէ՝ քէօր իւր տիր: Ճէհալէթ նէթիճէսի օլարադ

առէմլէր եէք տիկէրինէ վէ պատէհու պիղգաթ քէնտիլէրինի թէլէֆ էտիյօրլար:

«Ձէմինտէ զիլատէ նուր օլուր խաէ քէտէր օլմադ: (Մէլէք ի Ագիմ քեաշքի հէր շէնի պիլէն) տիւննալը հիւքմէթ իլէ թէնվիր էթսէ — Քէնտիին շէրիաթ վէ թարիզլէրինի խարաք էտէճէք հիւքմէթ, քիւրլէ ի աըղըն վէ եըլտըլարըն սըրըլարընը անլայապիլէճէք հիւքմէթ, ինսան գալպիւնին հիսսիյաթընը Փէհմ էտէն վէ մէսէրլէթ ու սէլամէթի մէյտանա կէթիւրէճէք օլան շէյլէրի պիլէն պիր հիւքմէթ տէմէք իսթէյօրու՝ քեաշքի պիղի, քէնտի խաթէմէսինի, աթէշ ալէվի կիպի գուլմէթտէ օթուրանլարա զիլա վէրմէք իւզրէ կէօնտէրէ խտի, մէսէրլէթ իլէ կիտէր վէ պու եէվմի միւպարէյի կէթիւրիւր խտիք:

«Պիղ եօլտան սաթիմըլլարը սաղընտըրըպ անլէրէ նասիհաթ վէ շաշիւնլարա պիլիկի վէրիւր խտիք: Ճիւհէլայը հիւքմէթ թարիզլէրինտէ իրշատ էտէր խտիք վէ նէվ ճիվան իսէ պիլա շիւպէն, այաղլարընը տա մէսէրլէթ իլէ օթուրուպ էօմը մէք թէպինտէ պիլմէմնուհիյէ պիղի տինլէյէնէք խտիլէր: Օլ զէման համադաթ սապալէ պուլուտը կիպի զաիլ օլուպ, հիւքմէթ կիւնէշի ճիւմլէ առէմլէրէ իշրադ էտէր վէ (Մէլաիքէ մէշվէրէթի) (Սէլամէթ Ուլաւէ) կէթիւրիւր խտիք:»

Եուրիլէյին խիթապէթի իւզէրինէ մաղուզիյէթ սէտաը իշիտիլտի. վէ հիւքմէթին պու գատար միւնասիպ պիր թարգտա մէտէրիյէսի պիւթիւն կիրուհը նէշէթ իլէ տօլուրուպ հէր կէօղ փարլամադա պաշլէլէլատը: Փադաթ պուլուլարըն արասընտա պիրինին եիւզիւնտէ շիւպէն ալէմէթի կէօրիւնմէքտէ խտի. վէ թէպէսսիւմիւ խաթմաղուզիյէթ նիշանը տէյիլ իլա օլպիւրէլէրին ունութտըղ լաքին քէնտիին տէր խաթր էթտիլէ պիր մէսէլէտէն տօլայը իլէ տի: Եանընտաքի մէլէյէ տօղրու տէօնտիւրէ

Մէրգում «Խայլի պիր զէման էվվէ մէշվէրէթ իշիւն քիմէ կէօնտէրիւմիլ խտիլա 0, Մուապ մէլիյինի գարշըլամադ իւզըրը կիտէն Պէօր օղրու Պալամ տէյիլմի խաթտի: Վէ տէյիլմի քի սէնին նասիհաթընիւր

տան րաքիպինտէն (Պալա՛ամ) զիյարտէ մէքէպի իսթիֆատէ էյլէտի տէտի»: Վէ Եուրթէյէ սէօնիւպ քէլամընա տէվամէն տէտի քի «Ատէմլէրին արասընտա էն ա- գիւ օլան վէ կիւնէշ ալթընտա պուլունան հէր հիքմէթ վէ իւմի անլայան քիմ իտի: Սէֆիլէրին վէ Ֆէյլիսօֆլարըն սէրտարը ի- օլան Հազրէթ ի Սողոմօն, թէնին հօրղուն- լուղընը վէ բուհուն իղթիրապընը չօգ հիքմէթ թաշսիլի իլէ տէֆ էտէպիլտի՞մի: Պիլիկ տաւի պաթըլըգ վէ ճան սըզընթը- սը տըր: Պունու չօգ էյի պիլիւրիմ, չիւն իւթ ատէմի Եղեմ պաղչսինտէ թալիմ էթ- մէյէ կէօնտէրիլտիյիմ կիւնտէն պէրու ա- տէմլէր արասընտա իգամէթ էյլէմիշ օ- լուպ անլէր իլէ միւլազաթտա պուլուն- մուշում»:

Էհլի քէլամըն քիմ օլտըղընը կէօրմէք իւղքէ տէօնտիւմ վէ հիւսիւն պաշ մէլէք Ռաֆայէլի կէօրտիւմ:

Քէլամընա տէվամ էտէր իքէն թէ- պէսսիւմիւ աճը վէ իշթիրազը հիսսէ թէ- պէտտիւլ իլէ շու վէճհլէ պէյանը էֆքեար էյլէտի: «Փէք ալա պիլիւրիմ քի գուվվէթ քէնտի քէնտիլի հըզար, վէ պիլիկ խէլաս տէմէշ: Տիւնեատաքի շէրքէ պիլիւրիմ տէվա ատէմլէրէ զիյատէ մուհապպէթ վէրմէք տիր: Ինսանիյէթ իշիւն թէրթիպ օլունան նիզամլար զարիպ վէ զայրի միւ- սալի տիրլէր: Վէ ատէմլէրին հիւրիւտիւ- յիւ թարիք չուգուր վէ թէհլիքէլէր իլէ տօ լու տըր: Իլլէթ պիւթիւն էթրաֆը իհա- իլթէ էթմիշ տիր, գասըրգա վէ ֆուրթունա սշկէմիլէրի գըյըյա տօղրու սիւրիւքէյիպ անլէրի խարապ էտէրլէր. արթէշֆիշան էօ տաղլարը գէմինի թէմէլինտէն սարսարլար իս Ատէմին վիճուտը զաիֆ վէ աղըր վէ ա- իր ճըլարը զայէթլէ քէսիր տիր: Էպնա ի պէ- էր շէրտէ եէքտիկէրինի զիյատէ սէվմէյէ վէ ինէքտիկէրինէ եարտըմ էթմէյի էօյրէնմէ- իւտիքճէ ասլա սէլամէթ պուլամազ:

«Իլլէթ վէ սէֆալէթ շէրր տօղուրուր ինֆազըրը հալ վէ աճըգ հիտտէթ ուչանտը- գըրըր: Գուվվէթի զաիֆի այուգ ալթընա լալտըղընտա զուլուն գալիմիյի կէօրիւ- ընիւր, ազլ վէ պիլիկ սաշիպի սատէ տիրի

Թաշգիր էթմէսինտէ զուրուրուն աճըլը- ղընը կէօրիւրսիւն: Զէնկինին պէն Ալլահ իմ վէ Փաղիւրին Ալլահ հօգ տէմէսի տի- վանէլիյին թաճը տըր:

«Պուղզ, հասէտ վէ նէֆրէթ էօմրիւն պէլասը տըր: Վէ պունլար իշիւն մուհապ- պէթտէն զայրի տէվա հօգ տըր. մուհապ- պէթ վէրմէք վէ պէրէքէթլէմէք իրատէթի տիր, պիղզաթ Մէլիյին իրատէթի տիր — Օ ճիւմլէյէ վէրիւր վէ ճիւմլէյի սէվէր: Ֆազաթ ատէմլէրին գալպինի պու իրա- տէթէ նասըր գազանմալը: Օ նա՛սըր ան- լէրին տէրունինէ կիրիպ տէ անլէրի գապթ էտէճէք տիր: Ատէմլէրին քէնտիլէր իշիւն եափտըգլարը իլաշլարը պիլէ գալիմ մաղ- ըուր վալանշը վէ հազգսըզ տըրլար: Ին- սանիյէթին մանասընը անլաթմազ իշիւն ինսան թապիաթընտա պու միւճիւգէ նա- սըր եափըլապիլիւր: Ատէմլէրի Ալլահա միւշապիւհ գըլմանըն թարիքի նէ՞ տիր»

Պու սիւալ իւզէրինէ էթրաֆը տէրին պիր սիւքիւնէթ սարտը. վէ զուրուպը շէմստէ խաֆիֆ ըիւզկեար գալի օլունճա եափրազլարըն հարէքէթսիւղ ասըլըպ գալ- տըղը կիպի, սամիտունտան հէր պիրի լալ գալտը: Ուզուն սիւրէն պու հէնկեամը սիւքիւնէթտէ, օրմանըն ուզազ պիր քէօ- շէսինտէ ըիւզկեարտան սալլանան պիր չալընըն խըշըրթըսը սէսի կիպի պիր սէս իշիտիլտի: — «Պէն պիլիւրիմ, պէն պիլիւ- րիմ, պէն պիլիւրիմ»:

Պէրրազ վէ խօշ, փէրթէվ գատար պէրրազ, վէ թաթիլ վազթընտա չալըն- մըշ օլան էն ուֆաճըգ կիւմիւշ չանտան տաշա խօշ. պիր թարգտա պու նազիք սէտա շէֆֆաֆ վէ թաթըր ըաիհալը հա- վալը տօլտուրմազտա իտի: Սէտա կիթ- տիքճէ եազըն վէ եազըն կէլմէքտէ վէ տէ- րէյի «Պէն պիլիւրիմ, պէն պիլիւրիմ, պէն պիլիւրիմ» եանգօսու իլէ մէմլու գըլմազ- տա իտի:

Պիր տէ իւմիւտ չալընըն նէշան էթ- տիյի թէփէլէր արասընտան, կէնճ պիր մէլէք, քիւշիւք պիր չօճուգ ալթուն ըէնկ- լի սաշը ուչուշմազտա, օմուգու չէփ չէվ- ըէ եէշիլէր իլէ սարըլըրը, հալատա հա-

րէքէթ էտէն էլլէր քէնտինի էօլէ գալ-
տըրըյօր իտի քի, ուչմագ իչին գանատ-
լարա իճթիյաճը եօզ կէօրինիւյօր իտի
կէօրինտիւ: Բիւզկէար էօնիւնտէ սիւրիւ-
լէն տէվէ տիքէնի սուլարըն եիւզիւնտէն
ուչուչուկ կիթտիյի կիպի, պու մէլէք,
չայա եօգարը թէրէննիւմ իլէ կէլտի:

Ճիւմլէ մէլէքլէր այաղա գալգըպ
Հայրէթ իլէ տօրու կէօղլէր իլէ անա պաղ-
տըլար: Պու դարիպ վէ եէնի նաղմէնին
կէլտիյի թարաֆա չար ճիւլէթտէն մէլա-
իքէ կիրուհլարը ուչուչուկ կէլտիլէր:
Չայըն քէնարընտա թէփէյէ տօղրու եա-
յըմըճ չիչէքլէր կիպի սաֆ պէ սաֆ տուր-
տուղլարը սըրատա չօճուգ մէլէք օրթա-
լարընա էնտի վէ

Պէն պիլիւրիւմ, պէն պէն պիլիւրիւմ,
Միսլի Ալլաճ օլաճագ տտէմ,
Չիւն Ալլաճ օլտու միսլի տտէմ,

տէյու թէրէննիւմ էտիյօր իտի:

Պունուն իւզէրինէ ճիւմլէ մէլէքլէր
աճաիպ խապէրլէր իչիթմիչ պիւր կիրուհ
Հալինտէ պիւր պիւրինէ աթֆ ը նիկեաճ իլէ
Հայրէթլէ չօճուգ մէլէյէ եաղլաչտըլար:

«Պու նասըլ օլապիլիւր» տէյու սիւալ
էթտիլէր:

«Նասըլ միւմքիւն օլապիլիւր քի Իպն
Ուլլաճ ատէմ օլտուն»:

Կէնճ մէլէք. «Նասըլընը պիլմէմ, լա-
քին պէօյլէ օլաճաղընը պիլիւրիւմ» տէտի:

Ռաֆայէլ «Շայէթ Օ ատէմ օլուր ի-
սէ ատէմլէրին Հիւքմիւ ալթընտա պուլու-
նուր վէ գալիւմ վէ եարաճաղլար թաճթը
թէէսիրինտէ էգիլէթ չէքէր» տէտի:

Չօճուգ մէլէք ճէվապ վէրտի. — «Պի-
լիւրիւմ, վէ էգիլէթ չէքէրէք ճիւմլէ քէտէր
վէ աղըրընը մանասընը անլայապիլիւր. վէ
պիլգըպթ քէնտինին կէօզ եաչլարը միւքէտ-
տէր գալպլէրէ տէվա օլուր. վէ պէօյլէճէ
Անըն վասիթասըլլէ թէտալի օլունմուչ-
լար իսէ Քէնտի խաթըր իչին եէքտիկէ-
րինէ լաթիֆ օլուրլար»:

«Փագաթ Իպն Ուլլաճ Հագիգի պիւր ա-
տէմ օլմագ իչին էվլէլա սաֆի, գաիֆ վէ
պիլարէ պիւր մասուն Հալինէ կէլմէլի:

Փէք իճթիմալ մէքթէպ վէ մէտրէսէլէրի
թալիմինէ ասլա վագըֆ օլմայաճագ տըրթիւ
Օ զէման զէմինի Հիւքմէթին մուալլիմլէր
Անը իսթիչգա վէ թաճգիր էտէրլէր» տէլէ
յէրէք իթիւրագ կէթիւրէն պու քէրրէ Եու
րիէլ իտի:

Մասուն մէլէք. «պիլիւրիւմ, լաքլէյէ
անլէրէ թէվաղու իլէ ճէվապ վէրէճէնիս
տիւր. վէ տէօնիւպ քիւչիւք չօճուգլար կիլէր
պի օլանլարա Հիւքմէթ ի սէմալիլէ ՀՀսսէվ
գըլաճագ, պու Հիւքմէթ իսէ գալպի փաճան
վէ միւթէվաղը օլանլարա արամատան կէլիւ
լիւր» ճէվապընը վէրտի:

Պու տէֆա տա սէօյլէյէն միւքայէլ լէս
տի: «Փագաթ Օ ատէմ օլուր իսէ շէրիւթալ
լէր անա պուղղ վէ թէտատի էտէրլէր. վ
էյեր անլէր քէնտինտէն գուվլէթլի օլուհէպ
իսէլէր Հայաթընա պիլէ գաստ էտէրլէթա
տէտի:

Չօճուգ մէլէք թէքրար ճէվապ վէլ
տի, «էվլէթ պիլիւրիւմ, Անը իտաչա չըգպլէ
րաճագլար, լաքին Օ եէրտէն եիւքմէյան
գալտըրըլտըղընտա ճիւմլէյի քէնտինէ չիւ
քէճէք. չիւն Օ պու Հալինտէ պիլէ Իպլէ
Ուլլաճ տըր. վէ ատէմլէրէ տօղրու օլ
էչէտտ ի մուհապպէթինտէն նաչի ատէմու-
լէր իչին էօլտիլիւ էճիլտէն, մուհապիւ
պլէթէ աչըգ օլան Հէր Հանկը պիւր գալ
Անը սէվմէմէք էտէմէլ»:

Օլ պիւր մէլէքլէր — «Պունլարը նաճէլ
սըլ պիլիյօրսուն, սէն քիմսին» տէյ
չաղըրտըլար:

«Պէն ՇՆՈՒՆԴ ՄԷԼԷՅԻ իմ» տէտըլա
էվլէլա փաք պաքիւրէնին — Նաղարէթիմէ
Մարիամըն գալպինտէ թէմէքքիւն էյլէմտա
իւզրէ, պիւր մասունըն, Մուգատտէս պրու
մասունըն, միւպարէք վէ աճաիպ պիւր
մասունըն բիւյասը Հալինտէ իրաալ օլտպիլ
տըմ: Վէ Հուղուր լը միւլիւքեանէյէ չաղաք
բըլըպ, իսմիմի վէ եէնի խըտմէթիմի գլիւք
պուլ էտէնէ գատար օրատա գալտըլի
Չիւն զէմինտէ պու «Մմուլը» կիւնիւ տա
վէ պու կիւն Իպն Ուլլաճ պիւր գարըտ
թէվլէլիւտ էյլէտի: Պէօյլէճէ վագթ կէրի
չիւրմէլէրէք թէյրան իլէ թուլու ը չէմսու
էվլէլ պու միւթտէյի գապուլ էթմէք

իւն միւսթէխապ մութու ատէմէրէ եւ-
թիւտիւթէլիւմ»:

Պու սէօղլէրի սէօյլէյէրէք մասուժ
տէնէլէք դաւադը, վէ կէրիւթիւ գօլլար իւ
սէլամէթկեաւնն եւշիւ չիմէնդարնտան
վէ սէմավաթըն Հուտուտընտան կէշիւ,
թէնէմինին կիճէ գուլէթինէ տիւշէն եւլուդ
ճէնիսուլու աթըլը վէրտի: Օլ պիւր մէլէք-
կէլէր տէ արգաւտընտան աթըլուլար — միւ-
սսէվվէր Հիւթէլէր ճինուտը, մա'ի ասիւ-
փամանտան աշաղը ինճու եաղմուր տանէլէրի
կէլիպի էնտիլէր: Ֆազաթ մասուժ մէլէք,
գալպիտէքի սիրուրն էմնիյէթի նէթի-
լ լէսի օլարապ, օլ պիւրլէրտէն տաւա սէրի
թիւարէքէթ էտիյօր իտի:

Տիկէրլէրի թէազըպ էտէր իքէն ա-
լուճէպա պու միւթտէյի գապուլա քիմ ինթի-
լէթապա միւթաղ սալըմը օլ տէյու թէ-
աճիւպ էտիյօր իտիլէր:

«Մութլադա գէմինին իմփէրաթօրու
զպէ անըն միւշիւրլէրի օլմալը տըրլար»
սէլանն էթտիլէր: Ֆազաթ մէլէք Րօմա շէհ-
շի իւզէրինտէն եւլուրըմ կիպի ուշուպ
իպէշտի:

«Իւթիմալ Ֆէյլիսօֆլար վէ մուալի-
տէմուն ը Հիքմէթ տիւր» գանն էթտիլէր, լա-
աթին մէլէք Աթինալը տա կէշտի:

«Աճէպա եէՀուտիլէրին Պաշ Բեաւհի-
նի, իւլէմա իլէ իւզէմաա՞ տըր», Ֆազաթ
նամէլէք Երուսաղէմի տէ արգաւտա պրադուր:

Օ Բէթլէհէմէ տօղրու թէյրան էյլէ-
տի, մէլէքլէր աւալը միւթէհալլիւր վէ
էտիւպէտէ կիպի եաղլաշըպ սիւթիւթ պէք-
էթէմէքտէ իքէն, մասուժ մէլէք գարանլըգ-
էմտա եօլու պիլէն պիւրի կիպի իլէրի տօղ-
պրու աթըլը վէրտի: Բէօյլէրտէ հէր շէյ
պիւլէթի իտի, գանն էտէրսին խանէլէր
լուպիլէ տէրին ուշադույա տալմը իտիլէր,
չաղաքին պիւր եէրտէ պիւր խանա եաղըն եէմ-
գիւթտէն էնկին պիւր փէրտէտէն պիւր սէս
տիւշիտիլիյօր իտի — պիւր վալիտէմասուժը-
տնա նէ'ննի' չալլօր իտի:

Բիւշիւք մէլէք ուշարապ չապուգ ան-
կէրին եանընտա պալըրլարա տօղրու ու-
սալուպ կիթտի:

«Վէ օլ կիճէտէ տըշարտա գալըպ

սիւրիւլէրինի պէքլէյէն չօպանլար վար ի-
տի: Վէ իշթէ անսըզըն Րապպըն մէլէյի
անլէրին իւզէրինէ էնիպ, Րապպըն ճէլա-
լը անլէրին էթրաֆընտա գիւյա վէրտի: Վէ
անլէր զալէթլէ գօրգտուլար: Վէ մէլէք՝
անլէրէ գօրգմալընը, գիւրա ճիւմլէ միւ-
լէթլէրէ վուգու պուլաճապ պէօյիւք մէ-
սէրէթ միւթտէսինի սիգէ կէթիւրիյօրում:
Ձիւնքի պու կիւն դաւիթին շէհրինտէ, սի-
գէ խէլասքեար վէ Րապպ օլան Բիւստոս
տօղմուշ տըր: Վէ գուլտաղլանմը եէմ-
լիքտէ եաթար պիւր մասուժ պուլմանը
սիգէ ալամէթ օլաճապ տըր» տէտի:

«Վէ անսըզըն մէլէք իլէ ճինուտը սէ-
մալիյէնին պիւր ճիւմլուրը հազըր պու-
լունուպ Ալլաւա սէնա էտէրէք. — էն
Եիւճէլէրտէ Ալլաւա համտ. եէր իւզէրին-
տէ սէլամէթ, ատէմլէրտէ Հիւսնի ըիգա»,
տէտիլէր: Վէ օլ չօպանլար պիւրի պիւրինէ
«Շիմտի Բէթլէհէմէ գատար վարըպ պու
վաղըալը կէօրէլիմ» տէտիլէր:

Բէնտի քէնտիմէ, (Չօպանլար իլէ)
(պէնտէ Բէթլէհէմէ գատար) կիտէրիմ.
տիւշիւնիւյօր իտիմ: Պու արատա պէօ-
յիւք վէ թաթլը պիւր սէտա, չան սէսի կի-
պի, «սէնտէ կէլ» տէտի: Վէ չան օն իքի
չալտըղընտա ուլանտըմ, վէ իշթէ Ծնուդ
սապաւն իտի, վէ պիւրտիմ քի ըիւյա կէօ-
րիւյօր իտիմ:

Եինէտէ պանա էօյլէ կէօրիւնտիւ քի
կէօրտիւյիւմ շէյլէր սահիւհ իտի:

Մ. Մ. ԱՅՃԵԱՆ

Ինկիլիզնէտէն քէրնիւմէ

«ԼՈՒՍԱՒՈՐԻԿ»-Է ՊԻՐ ԽԻԹԱՊ

Նէ՛ր թաթը վէ նէ՛ր ճալիպ պիր իմմին վար, գուլաղըմըզա դայէթ խօշ կէլիյօր: Պու իս միւթէխալըլէմի մազգուզ գըլըյօր: Պու իս մին Հաթթա դաթընտան պիլէ զիյառէ պէ-նի վէ նիչէլէրի մազգուզ էտիյօր: Աճէպա սէպէպի նէ տիր քի տէլիլ սալթ պիզ էրմէ-նիլէրի իլլա միլէլ ի սաիրէյի տախի միւ-թէլզղիզ գըլըյօր: զանն էտէրիմ սէպէպի պու տըր քի իսմին մէսուլը պուլունտու-ղոոն դայէթ ազիմ պիր մէմուրիյէթի ան-տըրըյօր, օ իսէ դայէթ էլըլէմ տիր: Պու իսմ խալալըմը 17 Ասր դասար էվլէլէ կէօ թիւրէրէք Միլլէթիմիզ արասընտա աշիլ իսմ վէ վաղիֆէ իլէ իլլէյէն պիր զաթ Ը մէօճթէրէմէյի տէր խաթր էթտիրիյօր: Օլ զաթը շէրիֆ իլէ Հէմ ասր տէլիլ իսէնտէ վաղիֆէն աշիլ տիր: Օ զաթ Ը մէշէուր ի-սէ մալիւմ օլտուղու իւզըլէ Հալաստան միւ պէշէրիլէրի Թադէոս վէ Բարդուղիմէոս առաքեալարըն աճըլը էօլիւմէրինտէն սօնրա անլէրին խալէֆի Հալինտէ փուլթ-փէրէսթլիլին գօյու գուլմէթիւնտէն սէվ-կիոլիւ Միլլէթիմիզի թէնվիր թէճլիլ էլէ-յէն ՍԲ. Գրիգոր Լուսաւորիչ տիր:

Հալը Հազըրտա իսէ մուհաճէրէթին աֆէթ ի մէլունէսի սէպէպիլլէ արամըզ-տան միւտհիշ սուրէթտէ ալընան Թադէ-ոսլար վէ Բարթողիմէոսլար, Մէլէքմիմ Հօրիփսիմէլէր վէ Գաիյանէլէրիմիզին ա-ճըլը թիզքեարընտան սօնրա թէսէլլի Հէմ միւնիւր թալիմէրիլլէ Միլլէթիմիզին եա-լաղըմ տըր: չիւնքի ախլաքի եարամըզ դա-լէթ վէխիմ վէ միւհիլէ տիր: Վադաս չօզ շէյիմիզ վար, եէտիրէն վէ կիյտիրէնլէ-րիմիզ, գեաթիպ վէ խաթիպլէրիմիզ, տօզ թօր վէ խօճալարըմըզ, Գահանայ վէ Պատ ուեիլլէրիմիզ վէ տաՀա նէլէրիմիզ վար: Հազէթալարըմըզտան նիչէլէրի աղատը-ղըն քիորրէ ի Հավասընճա զանն էտէրսին Ալլահը պիլէ Հէսապա ալմայաճազ տէրէ-ճէտէ դալթէթտէ տիրլէր: Լաքին ասլ իհ-թիյաճըմըզ... Անլէր պիզէ պիր Հալաս-տան պիր Հայրենիք վէրիպ պիզի մուխրիպ

թիւրքիւն էլինտէն գուրթարմադտա պու-լունտունլար: պու խօշ: քեաշքի պիր ա-էվլէլ էլտէ էտէպիլէ իտիք: Անլէրէ փէ շիւնէն մէմունիլէթիմիզի թագտիմ էտէ-րիմ: Լաքին եինէ ասլէՀթիյաճ եէօվմիլ-թէզայիւտ էտիյօր: էվլէթ էՀթիյաճըմը Լուսաւորիչէր, է տիր: Պու իշին պիր գը-մընը տէօրիոՀտէ էլլէմէք իւզըլէ Միւպա շէրէթ վէ տէվաճէթիւնիզ մէտէ Հայա տըր: Վէ Հազիզաթէն տէ իսմին խօշ տըր

Պալատէ Հէմ իսմ օլտուղունուզ զալ-ը միւհիլէրէմէ իլէ աշիլ վաղիֆէտէ պու-լունտուղունուզու գիքը էյլէտիք, Հալ պ մէ գի էլՀամտ Ուլլահ Միլլէթիմիզին Որիս տէ թիյանըզը գապուլ պիրլէ օ փոթիփէրէսլ շո-լիք էլամընա խիթամ տէրմիշ, չիմտի ա մի-նըն նէ Անահիտ նէ Արամաղը նէ Հէրմէ է-նէ տէ Միհրապան Դիյէլէրի վար քի Տրդա նը-լար վէ աստի էՀալիլի թէնվիր էտէրէք իտը-պատէթ մատտէլէրինի վէ փուլթխանէլ լա-րինի խարապ ու եէպապ էտէսին: լաթ վա-պանա կէլիր քի իսմ ի միւպարէքինին մա-նասը ճիհէթիլլէ Հէմ վաղիֆէ օլուպ էիլ լա-տէ անընքինտէն տաՀա վէխիմ պիր զէմա գի-վէ մէսուլիլլէթ էօնիւնտէ պուլունուլլէ խի-սուն:

Վադաս չիմտի փուլթ վէ փուլթխան-լէրիմիզ եօզ ամմա պոռ կիւն Միլլէթտա, -լարըմըզտան պէօյիւք պիր գըսմընըն էօ-լէ իպատէթ մատտէլէրի վար քի, նուր Հազիզի իլէ եանլըլ վէ մուզիր իտիլլէր-կէօսթէրմէք վէ Հէր պիր միւմիւնիւն օ բա-տուղու գատար սէնին տախի Հազիզալ-րարօրկանը Հալինտէ վաղիֆէ ի մուգաս-տէսէն տիր: Օ իպատէթ մատտէլէրինտ-պապըլարը վրէժխնդրութիւն, Հեւտալ-րութիւն, Ծայրայեղ Հայրեմասիրոթիւ-Անկրօնութիւն, Անհաւատութիւն, Գրի-տոսի Աստուածութեան, Անոյ Գաւու-րի եան հանդերձեալ աւիսարիին, եւայլն, ե-քը ալլն, տըրլար: Հէման արգատաշլարտ-պիրինին պիր իպատէթ մատտէսինտէն սաթր աշիլլէ միսալ իշիոն գիքը էտէ-պէօլէ եաղըմըլ իտի, Ես կըպաւտեմ Հ-րեմիզս Աստուծմէ Եստ պաւտելի, Ես կ-նայիմ այս անանուն, այս Գեղազույն Գ

րիստոսին, \$ եւ իմ սրտէս պատումունքի Ովկիաններ կը հոսին... (Հաշա, սիւմմէ Հաշա) Արագած ցօմ. 12. էջ 167: —

Իմտի, էյ Երմինճի ասրըն միւնատի- սի «Լուսաւորիչ» վաղիքէ ի մուգատտէսէ- նի զիբր էլլէտիյիմտէն չօդ իւսթիւն Հիսս էտէրէք մէյտանա աթըլտըղընտան տօլա- յը սէնի թէպըիք էտէրիմ, վէ ալէնի սու- րէթտէ պիոթիւն միւմիւնէր կիւրուհէյիլէ սանա վէ վապթ ու նազտլէրիլէ սանա եար տըմ էտէնէրէ, մէմնունիյէթիմի արզ է- տէրիմ: Պախթիեարսըն, սէվկիլիւսիւն, մէպտէ թութտուղուն. Բէլամ Ուլլազ էպէ- տէն պազի տիր: Խալիս մուհապլէթլէ չու ալէթլէրի թազտիմէ, Բապպ սէնի միւսմիր էյլէսին իշիւն տոոտա տէվամ էտէրիմ: «Եիւքսէք սէսլէ չաղըր, ալաղը- նը էսիւրկէմէ, սէսինի պօրու կիպի գալ- էտըր, գալմըմա իսեանլարընը, կիւնազ- էլլարընը սէլան էյլէ»: «Բէլամը վազ էլլէ վազթըր վազթսըզ իգտամ էյլէ վէ... սա- պիթ վէ անը գէմինտէ մէմտուհ գըրլընճա- երի չազատար անա ըաՀաթ վէրմէյիինիզ: Սի- զի տալէթ էտէն սատըզ օլուպ իճրա տա- յօլի էտէճէք տիր»:

ՄԻՀՐԱՆ Բ. ՊԱԼԵԱՆ
(Գայսէրիյէլի)

Հալէպ

Ի՞նչ կ'ըսեն «Լուսաւորիչ»ի Համար.
Կը սիրեն կարդալ «Լուսաւորիչ»ը ո- րովհետեւ անոր Հրատարակած Հոգեւոր, բարոյական եւ իմաստալից յօդուածնե- րուն լուրջ տպաւորութիւնը միշտ կըզգամ սրտիս մէջ, եւ անՀամբեր կ'ըսպասեմ յաջորդ թիւը:

Յաջողութիւն կը մաղթեմ. տայ Աստ- ուած որ բուն իր «Լուսաւորիչ» բառին իմաստովը լուսաւորէ մեր Հայ ազգին ե- րիտասարդ անՀատնեւուն սիրտն ու միտ- քը եւ զանոնք ճշմարտութեան առաջնոր- դէ:

Ատանա

* * *

Կ'ընդունինք «Լուսաւորիչ» մեծ գո- Հունակութեամբ:

Թալաս

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տիքօյթ. Նոյ. 16 Կիրակին Տիթ- րօյթի Հայ Աւետարանական Հասարակու- թեան Համար նշանակելի օր մը եղաւ, ո- րուն մէջ առաջին անգամ ըլլալով երկու եկեղեցիներու անդամները իրենց սըրտե- րուն մէջ տիրապետող անՀամերաշխ զգա- ցումները դուրս վունտելով Տիրոջը սուրբ գործին մէջ միացան: Եւ առաջին Ժողովին մէջ Վեր. Մ. Թ. Գալաչճեանի առաջնոր- դութեամբ Հայրենիքի մէջ գտնուող մեր սիրելի Հայրենակիցներուն բարոյական եւ Հոգեկան վիճակները իրենց ուշադրու- թեան կեդրոն ընելով աւետարանական գործին, 23 անդամներ արձանագրուեցան 700 տոլարէն աւելի գումար մը նուիրելով:

Ատեմաղաիր. ԼԵՒՈՆ Օ. ԲԵՌԵԱՆ

* * *

Թրոյ, Ն. Ե. Ուրախութեամբ կ'ի- մանանք թէ Թրոյի ալ երկու եկեղեցիներ- րը, Երիցական եւ Ժողովական՝ միացած են: Աւելի աղէկ է քիչ մը ուշ քան թէ ո'չ երբէք: Կը մաղթենք յաջող գործ Թրոյի Հայ գաղութին Համար:

* * *

«Լուսաւորիչ»ի Որբերը. Մօտ օրե- րուս ի վիճակի պիտի ըլլանք ծանուցանե- րու «Լուսաւորիչ»ի Հայ որբերուն ցուցա- կը: Անոնք որ կը փափաքին Հայ որբերու օգնել երկրին մէջ, որպէսզի Քրիստոնէա- կան կրթութիւնով մեծնան, կրնաք դիմել «Լուսաւորիչ»ի, ան ձեզի ալդ կերպով ալ կրնայ օգնել: Ծատեր Հաց կուտան Հայ որբին, բայց քիչեր կը խորհին կենաց Հացին վրայ: Գրէ Խմբագրութեան աւելի տեղեկութեան Համար:

ՄԵԶԻ ՂՐԿՈՒԱԾ ԳԻՐՔԵՐ

«Վերածնունդ Հայաստանը» գրեց՝ Պետ- րոս Բ. Քարծայր: Հրատ. Կ. Պոլիս, Տպագր. Ս. Ասատուրեան եւ Որդիք: Գին 7½ ղրշ., Ամերիկայի մէջ՝ 30 սէնթ:

«Հանգեք Հայաստանի, Փոքր Ասիոյ եւ Կիլիկիոյ», Գրեց Յակոբ Ա. Խարաճեան, Տպագր. «Հայկ Հրատ. Ընկ.», Նիւ Եօրք, Գին 1 տոլար: Երկրին բնական հարստութիւններու վրայ տեղեկութիւն քաղելու նպատող գիրք մը որ պէտք է ամէն Հայ ուսանող նաեւ վաճառական իր գրադարանին մէջ ունենայ:

* * *

Հայաստան Թրքերէնէ-Հայերէն Բառարան, պատրաստեց Ատուր Յ. Եագուպեան, ի Նիւ Եօրք, 1919, գինը՝ 1 տոլար: 220 էջերէ բաղկացած, ճաշակաւոր կերպով տպագրուած Հատոր մըն է: Օգտակար գիրք մ'է մանաւանդ Թրքախօս Հայերուն համար որ կը փափաքին Հայերէն սորվիլ:

Կրնաս այս գիրքերը ապսպրել «Լուսաւորիչ»է, կանխիկ վճարուելու են գիները:

Նաեւ օգտակար տետրակներ Հայերէն, Հայաստան Թուրքերէն, եւ Մահմետականներու համար Արաբերէն եւ Օսմաներէն, կրնաք ապսպրել: Դիմել «Լուսաւորիչ»ի աւելի տեղեկութեան համար:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Սերաստացի Գարեգին Թադէոսեան (Տէր Կարապետեան) որ Տիթրոյթ Ծորտի Գործարանին մէջ կը գործէր: Նամակ ունի մեր քով, թող դիմէ նամակով «Լուսաւորիչ»ի հասցէին:

Երկտասարդին առաջին պարտքը մայրը սիրելն է:

* * *

— Սօգրաթ Մ. Մինասեան, վերջին հասցէն էր 941 P. Box, Ludlow, Mass., եւ Մէքքոփօլիքըն Լայֆ Ինցուրէնս Ընկերութեան գործին մէջն էր: Հաճընցի Յարուսթիւն Տիմանեան զինքը կը փնտռէ. Ղըրկուած նամակներ անպատասխան կը մնան: Հաճեցէք գրել «Լուսաւորիչ»ի հասցէին:

* * *

— Բնիկ Տիվրեկցի, Տիկ. Մարիամ (Վարժուհի), աղջիկները Եսթեր, Փըր-

լանդ, մանչը Հրանտ Կիւլէգեան: Նաեւ քույրեր Թագուհի Երամեան եւ Աղաւնի Գըլճեան. աս վերջինները տարագրուած են Տիգրանակերտի կողմերը: Կը խնդրուի որ անոնց մասին ուրիշ տեղեկութիւն հաղորդուի Միհրան Կիւլէգեանի «Լուսաւորիչ»ի հասցէով: Որոշ լուր մը ղրկողին կը նուիրեմ 25 տոլար:

4—2

* * *

Կեսարիացի Յակոբ աղա Սիմիտեան եւ իր աղջիկը՝ Տիգրանուհի:

Վերջին լուրերուն համեմատ Կեսարիայէն Տէր Զօր աքսորուած էին: Ուր ըլլալին վարի հասցէին գրողին 10 տոլար կը նուիրուի:

S. M. SHAHINIAN, M. D.

718 Princeton Avenue

Trenton, N. J., U. S. A.

4—2

* * *

Յովհաննէս Զաքըրեան: 25 տոլար երկու տարեկան «Լուսաւորիչ» կը նուիրեանոր որ Յովհաննէս Զաքըրեանի (Յօգրատի Իւրնէճ գիւղէն) ողջ ըլլալը կ'իմացըն հասցէին:

K. CHAKERIAN,

R. A. Box 308, Parlier, Calif. U. S.

6—3

* * *

Լեւոն եւ Վահան Նէվէհէրեան, բնիկ Կեսարացի: Պատերազմէն առաջ կը գրուէին Buenos Aires, Argentine: Իրենց հալըր մայրը, 2 քույրը եւ փեսան ողջ են Հասցէ Care of A. C. R. U. E. Talas, Turkey:

* * *

— Արրահամ Երեցեան բնիկ Մարաշցի 15 տարի առաջ եկած Ամերիկայ Նիւ Եօրք կ'ապրէր, իր վերջին նամակին մէջ յիշած է թէ, «քաղաքս պիտի փոխեմ ինձի նամակ մի գրէք մինչեւ որ ինձմէ նամակ չ'ստանաք»:

Իր եղբայրները Սարգիս եւ Յարութիւն տարագրութենէն վերադարձած են: Կըր նաք յարաբերութիւն հաստատել, «Լուսաւորիչ»ի միջոցաւ կամ ուղղակի գրի Ատանա Ամերիկեան Միսիօնարներու շէնորհիւ:

u

l

l

n

n

l

l

u

u

n

n

e

A

h

r

u

l

A

u

l

h

h

T

u

l

h

h

u

h

l

h

l

